

נשארים

בדחובות

חוברת 2 (23)

מאי 2026

בלי דמוקרטיה אין אקדמיה

מטה המאבק - אקדמיה
מאי 2026

בלי דמוקרטיה אין אקדמיה

הקדמה

תמונת הניצחון - פנטזיה ריאלית

בחוברת זו אנו מרכזים מכתבים הצהרות ועצומות שפורסמו על ידי חברות/חברי/מוסדות הקהילה האקדמית בישראל בקריאה למיגור הטרור היהודי. המחאה ממשיכה, אנו עדיין יוצאים/חוזרים/נשאים ברחובות. החוברת כוללת מבחר של נאומים ומאמרים בנושאים שעל הפרק, עם זרקור על המלחמה, עם עיניים על עזה, עם מבט על הגזענות והערבות ההדדית בנגב, ועל החתירה לעתיד של דמוקרטיה שיוויון ושלוש.

הדרך לגבש מחנה היא לדמיין - תמונת ניצחון - כבר היתה התקדמות בכיוון הנכון: קריאה לשותפות יהודית ערבית, הפגנות משותפות. והנה פרצה מלחמת הנצח, לא במקרה, והשיגה את מטרתה - הסטת המיקוד של המחאה. במקום לגבש אופוזיציה אנו עוסקים במאבק חסר אופק, קריאה לסיום המלחמה, ללא רציונל ברור עבור היום שאחרי.

אז ראוי לרענן את תמונת הניצחון. יהיו בחירות. בהסתברות גבוהה לא יהיה לנתניהו גוש חוסם. לעומת זאת, לגוש השמאל - דמוקרטים ומפלגות ערביות - יהיו יותר מ-20 מנדטים. לציבור שקורא לעצמו ליברלי תהיה יכולת להוכיח את דבקותו בדמוקרטיה, ולבצע מהפך על ידי הקמת שותפות של מפלגות מרכז עם גוש השמאל. גם החרדים יצטרפו לקואליציה כזו - מצד אחד לא תהיה להם ברירה, מצד שני לא תהיה להם יכולת סחטנות. יש להם רק מה להרוויח - כי רק קואליציה שחותרת להסכמים מדיניים ולשלוש תוכל לאפשר לאזרחיה להקדיש את עצמם ללימודים ולמחקר, במקום להמשיך בהתבהמות ברוח חזון ספרטה.

דבקות בערכים אוניברסליים.

שמירה על צלם אנוש.

לא עוד טרור יהודי.

וגם חשוב להעלות את המורל, ולהחזיר את התדמית ההומניסטית למדינת ישראל ולאזרחיה. לא עוד מדינה גזענית משיחית ורצחנית אלא דמוקרטיה המשרתת את כלל אזרחיה. אפשר להשתעשע ברעיון איך בונים ממשלה שמשדרת את הערכים האלה: מנסור עבאס יהיה השר לפיתוח הנגב? עאידה תומא סלימאן תהיה שרת החוץ? צריך לחשוב מחוץ לקופסה. צריך להשתחרר מההתקרבנות ומתסביך העליונות היהודית.

זו המשימה של תנועת המחאה - לקדם את החזון הזה - להיות אינקובטור לפוליטיקה אחרת שתביא להגשמת מטרה משותפת: שיקום, ביטחון ושגשוג.

מדינת ישראל, ברוח ההצהרה של מגילת העצמאות, תשקוד על פיתוח הארץ לטובת כל תושביה; תהא מושתתת על יסודות החירות, הצדק והשלום; תקיים שיוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה בלי הבדל דת, גזע ומין; תבטיח חופש דת, מצפון, לשון, חינוך ותרבות; תשמור על המקומות הקדושים של כל הדתות; ותהיה נאמנה לעקרונותיה של מגילת האומות המאוחדות.

פרופ' דורון כהן

בלי דמוקרטיה אין אקדמיה

צילום: רן דמבו | חיפה

בלי דמוקרטיה אין אקדמיה

תוכן העניינים

42	פוקוס על 'עניינים על עזה'	3	הקדמה
44	ד"ר ליאור לוי ופרופ' איילת בן-ישי	6	תמונת הניצחון - פנטזיה ריאלית
48	וורוד אמיר		חוברות קודמות
50	די למלחמת הנצח	8	הטרור היהודי
52	גדיר האני		מכתב מאת חברות וחברי הסגל
54	פרופ' יעל ברדה	10	של המוסדות האקדמיים
56	ליאורה אילון	14	הצהרת הסנאט של אוניברסיטת תל אביב
58	שולי דיכטר	16	עמדת "בשער"
		18	הצהרת סגל אוניברסיטת בן גוריון בנגב
60	מאבק לדמוקרטיה שוויון ושלום	20	הצהרת סגל האוניברסיטה העברית
62	פרופ' אורן יפתחאל	22	הצהרת סנאט מכון ויצמן
66	הרבנית לאה שקדיאל		פניית חברי הסגל האקדמי אל
68	סאווסן מסארווה	24	הקהילה הבינלאומית
72	עו"ד גאלב סלאמנה	26	פרופ' דניאל אורנשטיין
74	דברי סיום	30	גזענות וערבות הדדית בנגב
75	סומיה בשיר	32	הקן החדשה לישראל
76	פרופ' דוד הראל	34	עו"ד חנאן אלסאנע
		36	בדואי מודאג
79	תודות		מתוך עדכוני המועצה
		38	לכפרים הבלתי מוכרים
		40	טאלב אבו ראשד

זוהי חוברת אינטראקטיבית. לחיצה בתוכן העניינים תוביל לעמוד המתאים.
ניתן לחזור אל עמוד התוכן מכל דף על ידי לחיצה על הבית הקטן עם מספר העמוד.

בלי דמוקרטיה אין אקדמיה

חוברות קודמות

יצאנו לרחובות #4

יצאנו לרחובות #3

יצאנו לרחובות #2

יצאנו לרחובות #1

חזרנו לרחובות #6

חזרנו לרחובות #5

חזרנו לרחובות #4

חזרנו לרחובות #3

חזרנו לרחובות #2

חזרנו לרחובות #1

חזרנו לרחובות #12

חזרנו לרחובות #11

חזרנו לרחובות #10

חזרנו לרחובות #9

חזרנו לרחובות #8

חזרנו לרחובות #7

חזרנו לרחובות #17

חזרנו לרחובות #16

חזרנו לרחובות #15

חזרנו לרחובות #14

חזרנו לרחובות #13

Speak Out #1

Speak Out #2

Speak Out #3

בלי דמוקרטיה אין אקדמיה

נשאים ברחובות #1

צילום: אדיר סטופ | קניין דרורים

הפטרון היהודי

מרץ 2026

שומרים על צלם אנוש - קריאה למיגור הטרור היהודי

מכתב מאת חברות וחברי הסגל של המוסדות האקדמיים

לכבוד:

הרמטכ"ל, הפצ"ר, קציני צה"ל,

שר הביטחון וחברי הממשלה,

דובר צה"ל, וחברי הכנסת,

אנו פונים אליכם מתוך דאגה עמוקה לביטחון המדינה, מתוך מחויבות לערכים אוניברסליים, ובמנותק מכל עמדה פוליטית בנושאי מלחמה וריבונות. איננו יכולים לעמוד מנגד מול העדויות היומיומיות על פעולות טרור יהודי בשטחים שהביטחון בהם נמצא תחת אחריות צה"ל. אירועים אלה מנוגדים באופן מוחלט לערכים שעליהם התחנכו דורות קודמים של לוחמים. אנו חוששים שכבוד האדם, טוהר הנשק והמשמעת הצבאית, המהווים נדבכים מרכזיים ברוח צה"ל נשחקו, ונורמות של טיוח משפטי השתרשו.

בנוסף, בהמשך למכתב המילואימניקים, אנו חרדים מהחדירה של אג'נדות משיחיות שאינן תואמות את מהות צה"ל כצבא ממלכתי, והופכות אותו למעין אכסניה של מיליציות שמטרתן לקדם מדיניות של טיהור אתני בניגוד לחוק הבינלאומי.

אנו קוראים לעמדה של אפס סובלנות כלפי סוג זה של עבריינות. אנו קוראים לדובר צה"ל לספק דיווח על בסיס יומיומי על המתרחש, ועל הפעולות המשפטיות המתבצעות כדי למגר את התופעה. אנו קוראים לחברי הכנסת לגנות בזמן אמיתי כל פעולת טרור, ולהבהיר שאין אנו עומדים מנגד, אין אנו שותקים, ואין אנו מאפשרים לבצע פשעים נגד האנושות, גם בעת מלחמה.

בברכה, רשימת חותמים רצ"ב (מעל 1400):

* הטופס נחתם באמצעות Google Form

** יש ברשימה אנשים שונים עם אותו שם – אלו לא כפילויות

דורון כהן, ניר גוב, גיל דזנדרוק, עינת מטצל, ארז גירון, אופק בירנהולץ, אמיר אילי, רן שאולי, אורנה קופרמן, נילי מור, עחד שטיינברג, אריאל צ'יפמן, נתן (נתי) ליניאל, גדי אימרל, תמי רזי, הדר מלאך, עירן הלפרין, עינת אלבין, יעל השילוני-דולב, עדית שקד, יואל קרצ'מר-רזיאל, אמיר בנבג'י, חן קיסר, יאיר גלזר, סיגל רון, יעל ביטרמן, אביגיל יעקבסון, מור נחום, קלואי פריין, ענת הורוויץ, רוני גרנות, מרב פגיס, ניר אביאלי, דני שרירא, אפרת מונסונגו אורנן, גליה בר נתן, דניאל בהר, דני ברויטמן, יונתן גולדסמית, רונית כהן, חן הופמן, ניר פרידמן, Einat Lachover, יובל פילמוס, רועי פרידמן, אורי ריב, יאיר רונן, אורי להב, אפרת מורין, כרמל בלנק, דפנה מרקמן סינמנס, נפתלי ישראלי, יצחק נבו, משה משה, אלה שבג, חגי רם, משה יעלון, רותם גבע, נעם זיו, יובל קובמן, רועי רייכרט, אלון חסיד, סיגל ברמן, חוה שורץ, תומי קפלן, עמרי אשר, משה הדני, רעיה מורג, יפעת וייס, אראלה טהרלב בן שחר, אורי גת, דורי דרדיקמן, מיכל ברודי ברקת, אסי שורק, ענר פרמינגר, אורית קדר, מאשה ניב, טליה עדן, דפנה לוינסון-זמיר, רות הכהן פינצ'ובר, אלון קורנגרין, יונתן ברויאר, איוה גלבוע-שכטמן, רונית שביט חירוני, שלומית עופר, יצחק גלבוע, בני בן דוד, אורן צמחוני, Tal Mor, נאוה דקל, חגית אפק, יהודה פינצ'ובר, תמר פרוש, משה לוי, דמיטרי שבצ'נקו, צפריר ברזלי, תמי רובינק, אלון אנגרט, איתי אטר, ניצה ירום, איתמר רדאי, טלי אורנן, ארז בראון, רוני ריינגולד, אור צוק, אלון גן, ענת קופלוביץ'-ברייר, אהוד גודס, גילי וולף, אלון שפון, חמוטל צמיר, סיליה וסרשטיין

פסברג, אביטל הלפרין, חני ורדי, דן ריטר, חן ברם, ציונה גרוסמרק, ניקול הוכנר, ענת הרבסט-דבי, אלכסנדר סודין, אילנה ריטוב, נועם סוקר, אריה קצובי, Gabriel Lemcoff, שרה סטרומזה, רתם וגנר, בתיה שמעוני, אביש מנדלבאום, ענת מריל, יעל דיסקין פחנר, יעל שנקר, איתי מרינברג-מיליקובסקי, גדליה סטרומזה, צבי לוטקר, סנאית גיסס, רות ג'ניאן, אפרים דויד, גיא רוט, אילנה הירסטון, שרון ערמון-לוטם, רות סגל, רוני גבע, איריס אגמון, אלה פרגר בן נון, ברוך בחל, רונן שגב, ארז גלעד, נירית אסף, עמית מלר, יעלה להב רז, נעמי גוברין, רינה מידן, תמר קאהן, רם רשף, שחר יצחקי, יעל קדר, רועי גרינוולד, עדי חן, רון מאיר, מיכל קרומר-נבו, שלומית טרם, משה שכטר, דוד הרצל, דורון שולצינר, נורית לבנת לבנון, אסף שהם, שאול אלמגור, יונתן פקרמן, רפאל זקס, פאולה פיטשני, אהוד דה שליט, רועי פורת, בנבניסטה נתן, ירון אביעזר, איל זק, דפנה שחר ימס, ג'ודי קופרסמיט, לידור שער-משה, רות הרשברג, אורלי ויגדרון, אבגני כץ, יעקב ריטוב, תום שינברג, אבנר דה שליט, יונתן קדמון, שרית אברני, אלישבע באומגרטן, אילן קרמר, עירד יבנה, אלכס פורמן, מיתקה גולוב, בועז לב טוב, דוד ברודאי, מיה לביא-אגאן, שגיא שניר, רות אשרי פדן, מיכל פלדון, יעל פרידמן, סרג'יו הרט, Adam Schwartz, מאיה לבנון, רן בנימין, אורית פלג-ברקת, חנן יורן, עידו שחר, עמוס שור, עמוס קורצ'ין, ארנון קרן, רחלי שלומי חן, אודי בהרב, שרגא ביק, גארי דיימונד, סער רהב, רולי רחן, שחר מחס, חנוך רב-חנך, אלון הרצל, אביב זר, אילן סבן, רועי בושני, דקל גלעד, איסי רחן-צבי, אלון בנאי, נעם זר, יעל דובובסקי, גילה שטופלר, משה שנקר, דני בן-צבי, לי קורן, דנה רון גולדרייך, אריה ספחניק, חגית הוכנר, רונת קלדרון, עופר אהרונ, אורה פלטיאל, עמרי גת, כרמל שלום, ענת פריאור, שגית מור, לילך דורון ענת, יובל ביתן, נימי שיר, ארז זר, נירית בן אריה דבי, גיא בר-עז, Maayan Agmon, ניר ספיר, אדוין סרוסי, נטע שלום, נגה רובין, איריס פורמה, רונת פיסט, אבנר וישניצר, לימור מעודד דנון, עמירם יהודאי, רן חסין, שחר מעוז, עדו רול, אסף שוורץ, יעלה רענן, יואל אליצור, אביגיל מור, יעל פישמן, מאיה פלד רז, יואב אלון, דן טרנר, שירה סתיו, שי כרמי, חיים נוי, ערן טאובר, מרגית כהן, עדנה גורני, אליזבט גולדוין, סטלה מיטרי-רחנבאום, אניס קלושנדלר, יונתן בן דב, איל זמיר, עפרה קלטר-ליבוביץ', דנה טאובר, חגית לרנאן, איה אלידע, אפרת לוי-להד, דן רחנבאום, טל אלון מחס, לירן גורן, יעקב דויטש, שראל פליישמן, Nava arkin, לי מרדכי, יצחק חן, גיא דוידוב, מעין דוידוב, מיטל פינטו, אופירה הוניג, מנואלה קונסוני, רבקה ריבק, גדעון דותן, אורן ברק, דב שגיא, קרן בנאי, יפעת קינן, נעה מוסק, חצב יפה, אסיה רולס, עמל זי, איה ניצן, רחל ורצברגר, אורי כהן, יובל דור, דפנה שפט, דוד מלאך, ליאת איילון, אפרת נטר, תהל גובר, יעל קלי, יעל אלף, אריאל בלונדר, נגה דרשן, יובל עמק, לואיז בית-לחם, הדס משולם, אלעד זינגר, רננה קידר, אורית ואקנין-יקותיאלי, ליאת קרן, מיכל הנדל, רבקה אלבאום, יונתן רובין, ארנון גולן, רוני קאופמן, אורנה אמסטר-חודר, סמדר כץ רותם, דרור רביץ, שלמה מורן, דנה אולמרט, רעות ברזילי, דניאל וויסהוט, פיקי איש שלום, אמנון יובל, עירית קינן, רפאל לואיס, טל דה לנגה, תמר כתריאל, זרזר אופנהיים, זרזר שלום, חיים וייס, אורי מור, תמרה אברמוביץ', איתן קצב, יובל יונאי, אפרת שמשוני, ליאת סאבין בן שושן, יובל יקותיאלי, עידו ברונן, טליה קינן, מוטי חודר, גדי פיביץ, ידידיה בלונדר, ארז מילר, דניאל אורנשטיין, תמרה סתיו, שם טוב דניאל, נגה ברומברגר, שרה הלמן, מיכל דליות-בול, נעמי יובל-נאה, דורית ברחנא-לורנד, נטע בר יוסף פז, צביה גילדור, שיר אביב-ראובן, חנן דה לנגה, תימור מלמד, קרן תורגמן, נטע הררי נבון, אהוד מירון, אוסי ולד, מיכאל מונד, איריס מילנר, גיא בן נר, ליאון דעואל, רות שרץ-שובל, מרגלית פלג, יאיר לב, אפרת ברנדוין, טל קנטור, יעקב כתריאל, יורם מחס, אורית מזרחי, נעמה שוחט, שירה ילון-חיימוביץ, תומר קוקס, יפעת עחי, ים אילון, מירב פירט, ליאת פרידמן, בנימין גדרון, זרזר שגב, אסף זוסמן, Asaph Aharoni, יודן רופא, נעמה גבע, דניאל סודרי, אפרת בלומנפלד ליברטל, ענר אטר, ליאורה לס, דליה צמריון חלק, עינת גיל, מיכאל בן-אור, יובל הררי, עמיר לוינסון, אייל בר חיים, שרון גלעד, ערן פרנקל, דוד מאיר-אפשטיין, יואב בנימיני, מרב חקלאי, מיכל שני, ראובן דר, נטע זיו, עדו קן, סימונה בר חיים, דוד אנוך, אמיר ביבר, ערד נעמן, נורית פסטרנק בית-אריה, נאוה פניץ-כהן, הילי כוכבי, אלה קרן, עדי מולד, תמר יעקב, עופרי איתן, אילן ליאור, נעמה פרידמן, Yoav Shiber, דליה עופר, תמי בר שליטא, נתן דסקל, גל רז, שרון גילאי-דותן, אריה ירדאור, דניאל צידון, שאול ילובסקי, טליה עבו, הדר שפירא, נמרוד אלוני, תמר צולקמן, דניאל לוי, גלעד חן, יפעת נפתלי בן ציון, אורן שולדינר, לימור רחנברג, רועי לוי, רז שפיצר, טליה מרגלית, טלי רון, רינת נבו, אשל אופיר, יעל מנדל-גוטפרינד, עדיית ירושלמי, גלית וידמן ששון, טדי פסברג, אילנה ברמן-פרנק, משה נאור, אנסטסיה גורודזיסקי, יורם גוטפרינד, גליה קורניק, אנריקו חיים סגרה, יעל קליסמן, איתי לי, ב"ז קדר, שושי אנילי דיין, טובה מוסט, יונתן מוס, איריס שמחוני שגב, נורית צפרי, רחל קופייק, Iris Ben Dror, חוה גולן, אסא כשר, מיכל גילרון, גילי דרורי, אטה ליבנה, ליאורה פרויג, נתן קלר, משה לוי, עדי מכמל, עידו אריאל, אורית סוניה ויסמן, נילי הרניק, אילנה לח, שרי איתן, תמר שליט ברלב, מרטין קופייק, נאוה לויט בן נון, דני קורניק, אפרים אייזנמן, בתי לובינשטיין, אורה אביעזר, רונת רפ, רן גינוסר, אלכס ליברזון, תמר מגידו, אורית עליון, efrat lurie, עומר מואב, אמנון תאשמע, אור קומאי, מירה בלבן, מיכל רמות, אלינור עמית, נעמה גורן-ענבר, צפרי קופליק, אהוד דוד, אסיא פזי, גילי בריקס, אלונה חאן, יואב ליבני, רחל ויסברוד, הגר זיבנר, שרון גנות, ענת זנגר, דפנה ארדינסט-וולקן, מיכל קרמר, יעל רוט ברקאי, יהודה הלפר, סיגל דויד, דינה לשקוביץ, אורי רביב, רוני בן ישי, עדי מרחב, עמיעל אילני, שחר סמורדינסקי, תמר קשתי, ענת גלעד, רן סמורדינסקי, ערד שוורץ, גבי גיר, איתי גרינשפן, ניצנית בראון, טליה מירון-שץ, שרי שביט, יעל שר-שלום מוכיח, נעמה קופלמן, אליס ברויס, אלה שובל, קובי מצר, שאול מרקוביץ', אורית אונגר, מלכי גרוסמן, איה מלצר-אשר, ניר בן-טל, דר מעיין בורשטיין, מיכל שוורץ, נועם דובר, תמר סוברן, מיכל בן גל, יצחק ונציה, רונתה היימן, נוי רימלט, דפנה משקובסקי, רפאל בן דרור, אסף ברק, פיליפ טרוגובוף, יואל גרומן, בתיה סגל, תמי ליברמן, דודי צפתי, שני גרנק עשבי, רונת ריצ'י,

אז עציון, נורית אלפסי, גלית ארגמן, ארנון שור, ישי יפה, עפרה רותם, גיא פינקו, נעמה גרשי צחור, אהרן מאיר, סיון טולדו, עודד נבון, נעמה ברנר, שילה יערי, עמיחי ורדי, אנדראה ברגר, שרה זנדברג, חיים גנז, עוזי פרוינד-פיינשטיין, שחר גינדי, סיגל ברק ברנדס, שמוליק מרקו, Ilana Lotan, דוד בלנק, קובי מאירי, אריקה עמיר, סיגל רבינא, ניר קליסמן, סער אלון-ברקת, אורית יעל, איילת ארז, נעמה ברבי, אפרת זלוטקין ריבקין, קרן אונגר, עינב קטן-שמיד, דליה נחמן פרחי, אסף ענבל, ערן לדרמן, רונית עיר-שי, איתי לינזן, גליה אבידן, גליה פלוטקין, גונן אשכנזי, נילי שטיינפלד, נורית גרונאו, ליטל אלפונטה, אברהם קלוגר, גנית מייזליץ כסיף, יונה גרינמן, ישראל נלקן, אורית יפה, תמי תמיר, סינטיה כראל, סקוט אורי, עופר סיטבון, אריאל פרידמן, אורית טיקוצינסקי, עדית זכאי אור, עמליה סער, ברק פלמן, אביטל ליכט מורבה, פני יובל, מאיר שחר, אורנה זגורי שרון, יעקב צור, אביב וינשטין, מיכה אשר, Nataly Kravchenko Balasha, Tamar Pertzov, לילה מועלם, עדית בן-ברוך, עליזה מאיר אפשטיין, אסתר מירון-הולץ, דן ממלוק, אריה נדלר, רם בן-שלום, הללי בלבן, ג'קי פלדמן, יורם מיטל, יעל מוזס, אפרי בר נדב, עינת (נתי) דורון, רפי גרוסגליק, גילי לויתן, עודד מילוא, מיכל בת אור, רינת רייזנר, אלכסנדרה קלב, בועז הוס, ורדה סרוק-ז'פה, טלי ביתן, יעל אמת, רוני אמיר, יפעת גוטמן, רפי מלניק, כרמן סגל, זואי בינסטוק, מירה טנצר, גנלה מוריס, עדי רדיאן, עדי ברן, ענת ויסמן, סמדר בן טבו דה לאון, שרון נמרוד לרון, אליעזר גלעד, עידית גיל, אירית פינצ'ובסקי, אביגדור גל, יהודה פולק, רויטל חכמוב שפירא, אבנר ניב, ברכה אלפרט, יוסי שפיגל, שני גרוסמן, רינה בובראוגל, רות רונן, אייל נווה, תמי עמיאל האחר, יעקב שול, אורית דודאי, גיורא גלילי, יוליה פורשיק, ורד כספי, יוליה אוסטינובה, אורנה פלג, יורם בן-שאול, דנית לוריאן, לין שלר, קמליה נרקיס, אמנון חיזי, גייגר עדו, אלון לוטן, גדעון בך, חני ישראל, ניר ברק, מאיה זהבי, Luisa Ferretti Uomo, רוני הנקין-רויטפרב, דליה מרקס, תלמה לויתן, מורן בנהר, עינת שטרית, ספי חפץ, יוסי יובל, דוד כהן, נמרוד פלג, ילנה קרבצובה, יובל אלפיה, שי מורן, עופר אשכנזי, אפרים זהבי, גרשון אלבר, שלמה רזמט, אורין שחר, שי הרן, נגה רון-הראל, אלון גרינברג דנה, מנחם כץ, הדס דבשי, רלי שכטר, רובי גוטמן, יעל אלואיל, שאול קציר, עודד לוינזון, דפנה הירש, נחום שיצקין, יוסף שטיינברג, אורי הרשברג, אלדד דן, מיכל ארבל, נעם אדיר, גלעד אבן צור, רועי צהר, דורית אשור, אריה פאר, עומר יחזקאלי, זאב פרוש, נאווה מיכאל-צברי, רויטל תמרי, שי מוזס, שחר רגב, רננה פורן, רמי אתר, אורן גזל אייל, יובל יעיש, מונא חורי, חיים אוטו רכניצר, מיירי גור אריה, אהוד קינן, רונית שריד, שירלי ליכטמן-שדות, אלון רשף, תמר ברקאי, מאיה רנד, אלי אפלבוים, אילת הראל, חנן חריף, אונית אלאלוף, עודד אבט, סיגל עוזרי רויטברג, חנה אולמן, שירי כנעני, אורית רחין, גליה אנקורי, אסף חסון, רוני גולדשטיין, עמרי בר גיורא, דנה כהן, ליאורה שאלתיאל הרפז, תמר הגר, אבנר סופר, חנה סוקר שווגר, מרלין עיסאוי, David budescu, אורי אשרי, ורד סלונים נבו, אורי קשת, אריאל קפלן, אהוד גבזה, מארן ניהוף, שקמה ליטמנוביץ, תומר כרמל, אורן ברגמן, אבי רובין, תמר פז, דפנה צירולניק יונג, גז'גז' יונג, י.ע. מחס, עמית פלטי, נטלי, זוהר ינאי, רות פרסר, ירון קציר, שחר איל, גיא דורון, אורלי אידן, משה מאור, יואב יאיר, מיכל מחט שמיר, מיכה לשם, יובל טל, מיכל הרשמן, פול בן ישי, נדב לוי, מיכל קאול, אורן בן-צבי, משה ארמון, רח קופרמן, עדי אלדג'ם מלצר, יוסי מורי, רות מאיו, תמר זילבר, ורד ברק, יובל טל, גילה בר-גל, אבי מאיו, ד"ר לי צ'יפמן, מיכל פרנקל, יהודה גודמן, דוד לוי-פאור, מיכל שמיר, שמעון הרוש, ברק מדינה, איה בן יעקב, מתי יהושע, מנחם הופנונג, אילון, רענן סוליציאנו-קינן, שירן רייכנברג, עידן שגב, משה קול, דלית סלע-דוננפלד, דוד עומר, יואל מגדל, מיכאל אלבאום, אלכסנדר קרט, איל ארט, עינת אהרונוב, אהרון טרואן, רונן מנדלקרן, שירי שקדי רפיד, חגי ברגמן, אבי עשור, בתייה בן הדור, ערן משורר, ארטיום ז'לנוב, עמית קרן, דבי בבס, אילנה פרדס, שלמה חורי, לינדה יעקב שדה, אביטל בייקוביץ, איילת בן-ישי, אדם ויילר, גור אריה, אלי פינרמן, גיתי יהל, קרל מרטנס, יעל פרג, ניצה ברקוביץ, פניה עוז-זלברגר, מיה נגב, סיימון קורמן, ורד לב כנען, יובל שקד, נורית נוביס דויטש, ענבר ליבנת, שרה שילה, יהודה אנזל, בועז יובל, דניאל שר, יאיר זיו, יואב לניר, נעמי אורי, שרון חזן, מעיין נגר, גלית קליין, דן פורת, עדי עקביה, איתן שטיינברג, אורי הרץ, קלאודיה קדר, ענת זעירא, דן פלד, שי זמיר, הדס ויסמן, ורדית ריספולר חיים, מיכל בן דוד הדני, אור חסון, פאינה מילמן-סיון, אמיר רייכר, איילת לנדאו, בתייה זיבצנר, ישראל עמיר, אדר כהן, סדריק כהן סקלי, רונית גרוסמן, חגי כץ, Naomi Habib, אביטל בינה פולק, סלביה פוגל ביזאוי, אביבה חלמיש, אנה גוטגרץ, גוני טישלר, סנדרה צוקרמן, זיו לידרור, ארן ליביו, אורלי בנימין, ורד ויניצקי-סרוסי, נורית מלניק, יהונתן ורדי, זוהר קמפף, רני עמית בר-און, דן רוקני, דמיטרי שומסקי, יהושע גולדברג, דפנה כרמלי, אבי אורפז, ענת ברנע, יעל יונג, ישי לנדא, ראסם חמאסי, אורי גוראל-גורביץ', חנה מרגלית, דנה שטיין, מתן חופרי, שמואל וולף, אורי בן-דוד, מיכל יובל, מיקה לאון בק, עמוס אופיר, אורי רום, אורי פרזנצבסקי, רעמי ביטרמן, לירון דיין, אלי פיקרסקי, דפנה מנור-אורן, יעקב הל-אור, מרדכי שטיין, מושיק לביא, עידו דגן, מיה וולף, רינה טלגם, מורן גודס, אלון לבני, רחל צורן, יואב פלד, יעל נצר, אורלי סבר, חגית עטיה, רון נעמן, שירה רזה, הללי פינסון, הדס זהבי, נעמה בשארי מידן, טלילה וולק, ענת רחנטל, אורית אלטרץ, מיכאל אייזנברך, ערן בן-אליא, שרגא שוורץ, רוני קרסנטי, עמוס ירום, ניר אוריון, ינון רודיק, משה גולדשמיד, תמי חיון, ליהי מגריץ רונן, אילת וילן רגב, ענת בשן, שלומית יובל-גרינברג, מוטי בניטה, תמר גיגר, אסא מרון, ארי אלסון, אורן יפתחאל, עדי שטרן, ניעה ארליך, תמר קיסר, סיון בלסלב, רון דיסקין, נועה אפרת, ידן דודאי, סבינה דבורה סגרה, עמית פינקלר, רוחמה אבן, מיכל אירני, אברהם סלע, אורי קרמר, ג'ניפר לוין, ורד רום קידר, ניר דחזון, אריאל אמיר, שחר רהב, אסף סטי אל-בר, מיכל שפירא, רעות הררי, כפיר בלום, פאולה פדר-בוביס, כריסטיאן גרוסלר, עידו פנקס, ימימה דוכין רפ, רוני רגב, קלרה סבג, עפר זיתוני, אורן טל, יוסי קלפטר, אבישי ברוורמן, מיכל נאמן, עמוס שפירא, נעמי לוי וינר, רבקה כרמי, עירד בן-גל, עמיחי מזר, שרי יסין, גל אריאלי,

דוד אופנהיים, אורה פורמן, אורלי מנור, יוסי אברון, מנחם מגידור, יצחק אפליג, זאב תדמור, ליעד מודריק, רון ליבנה, שמוליק שפר, חגית מסר ירון, שרית ברזלי, שלומית תמרי, דוד אנגלברג, יעל סופר, תמנע נפתלי, טלי שימקין, תמר מילשטיין, יצחק מקובסקי, דנה בר, אברהם ירון, הדס זריז, יעל שוב, מוטי מיכאלי, אסתי שהמי, יאיר סאקוב, אסתר פלדמסר, סיגל קני-פז, ליאת בן דוד, מאיה פניג, רונית ליכטנשטיין, קרן בצר, אדוה ברקוביץ' רומנו, דנה קירשנבאום, נורית גלזר חודיק, איה ענבר, בל גבריאלי-פריד, עמרם אילון, אבי ביגלמן, נגה צור, זאב רכס, נורית שילה בן הרוש, סופי וולש, דניאלה טלמון-הלר, דנה אברהמי צפתי, הילה אביאלי, עינת פלד, אשל גדעון, עדינה ברימן, עדי ארטום, גליה ינושבסקי, יעל וילנר, לילי ירון מלמד, דניאלה שבאר שפירא, גיהאד אלצאנע, תם מאירוביץ, עינת גינת, איציק רנרט, גבריאליה גולדשמידט, סמדי מלמד, אוהד נחתומי, נחשון מירן, לורה ורטון, יאיר זרמי, יובל גפן, ראובן עמית, רות גלזר, טליה מיטל שוורץ טיייר, גילי צוויקל, יליזבטה שטוף, דורית סגל-אנגלצ'ין, נדב קשטן, עפר פיינרמן, רותי הדרי, גלית יובל, עמית סבר, הדס הרמתי, הילה ברקמן, ישראל סקלר, ענת ר. לדאני, תמקיצר, שירי כהן קמיניץ, אסתר דרומי, אופירה אילון, דפנה ישועה-כ"ץ, Pia Rotshtein, דניאלה גורביץ, עינת ליכטינגר, ניב אחיטוב, אורי ויזל, יעל אלח שפירא, גלעד פוז, שירי אלון, טליה אריאב, יעקב סיון, אביגיל פרדמן, אסנת דור, אסנת עקירב, רונית דולב שחם, יהודה אפק, דפנה שרב, רן גרוס, עתליה חי וייס, סיון לרר, יונתן גושן, עדיה מאירוביץ, אורית קמיר, ענת קציר, אהוד הלפרין, מושון זר-אביב, יעל רימר-כהן, שירי רגב מסלם, מיכאל בירנהק, יעל זיו, שרה כהן, טלי גל, רתם רחנברג, Marius Usher, טל בן טוב, חנה אורנוי, אפרת מצ'יקוואה, רותי קנטור, מיכל בירקנפלד, עמוס ישראל-פליסהאור, שולמית גלר, ענת ירדן, מיכאל קנטרוביץ, לילי רוטשילד יקר, גיל שחם, יואב ליבנה, רות פיינ, רותי הלר, דני מטוס, יונתן מזרחי, אוה שלנק, ענת ארזי, יואכים מאיר, שוש רייזמן, דפנה ברגרסט, יעל בנימיני, הדס נצר דגן, דפנה ברקן, אורי הדר, מיכל סליטרניק, רונית רוט חנניה, רוני זסלבסקי, בני אפלבוים, דותן פרסיץ, חן שפירא, רחל רביד, אילנה בן חיים, דפנה כנעני, לימור יהודה, עפרי עקביא, דב אביגד, אוראל הרן, חיים דימנט, ארנון לוטם, לימור לנדסמן, אריאל צמח, סמדר הרפז סעד, הדס שבת נדיר, שרון חלבה-עמיר, עינת לידר, לי ינור, עפר גולן, דיוד גוס, גל מנור, נטע פולברמכר, מיקה גבל, יונתן שפיר, עטרה איזקסון, מאיה שיאון, שולה גלעד, רועית דהן, רחל רביד, דפנה יואל, קרין לדרמן, רועי טרגן, אודליה נתן, אפרת דרסלר, צופיה שרייבר, יעקב מלינוביץ, איריס לנה, אילן גונן, גדי אריאב, רועי קיבריק, פרנסס רדאי, הדס ירון מסגנה, אילנה מזרחי נאור, מיכאל שטרנברג, עינת וגר-אטיאס, סגל ראב, מיכאל ברנדיס, תמר פרידלנדר, רן ספחניק, ערן ישיב, יואב קפשווק, שירה פרי, אורן באדר, נועה הייזלר רובין, אילת טוקר, צחי רז, טל אייל, דלית בלוק, אילן הירשברג, שחר ארזי, איתי בר-סימן-טוב, רותי קמחי, עוזד גולדרייך, מיכל רייפן תגר, אפי שהם, יאנה צ'חנובץ, אילת שאוואר, שרון בן אריה, קרן אגאי שי, אורן פורקוש, ארז לבנון, דן שגיב, גדעון רהט, עתליה שרגאי, גליה מורן, יעקב בודוך, צבי ציטרון, מירי טלמון, אילה שיבר, יואב ברתל, אריה שלם, אביגיל רובין, אוהד גלץ, אוהד מאסס, שרינה חן, יעל גולדברג, גלעד סופרין, רוני גרנק, עוזד פרגו, איתן צלגוב, פיטר הריס, נעמי קליין, ברק אוירבך, רון פולמן, אסתי יגר לוטם, עינת דויד, חלי דנקנר, עדי ציטרין, מירית שרעבי, עדנה להב-צימרמן, הגר אור, אריאל וינשטוק, א. ישראל, דרור ארליך, עידית בן אור, שבולת זית, מעיין גיימס, שגיב ברגר, יעקב רחמילביץ, אור רפל קרויזר, רועי שור, אביב מצר, ניב זיו, עפר זיהר, אייל ביטון, רועי קופר, איריס ליברמן, סימוני זינגר, גלעד גולי כהן, ניר רצקובסקי, נחמה ורביין, מרטין מגל, דן יקיר, ליאת טיקוצקי, Eytan Sheshinski, ארנית שני, מרים ארז, ארנון אברון, חיים אברון, ורד ויניצקי סרוסי, משה רון, מיה בר-הלל, דינה פורת, אוה אילח, נועם כוכבי, דורית רביד, ישראל אמיר, מיכאל סופר, אסתר מאיר, שפרה שינמן, רם רייפן, מישל ברקוביאר, מיכה לשם, אילת זזה, דפנה בן בעשט, איתן אליני, נעמי המאירי, אנה ספרד, נתן שיפריס, אתי גורדון גינזבורג, שמשון בלקין, יעל שמש, גדעון שרייבר, משה רון, אורנית ספקטור-לוי, אמיר גולדשטיין, הגר גל, מאיר גלבווע, צבי בקרמן, צופר מניב, משה טאובה, נסים פרנסקי, אורן לם, דניאלה גולדפרב, ניר רותם, אד גרינשטיין, מלאת שמיר, ליובה פרידמן, שרית שלו-עיני, עדי אריה, יונתן בלמק, אורית קרניאלי-מילר, דרור פייטלסון, יצחק נוסינוביץ, אסתר כהן, אבנר טלר, יובל שוהם, יעקב קליין, Ronny Neumann, עמירם מושיב, יונתן מושיב, ישעיהו (איש) טלמון, ב"ז קדר, Eyal Rotenberg, רחל צלניק-אברמוביץ, ורד ויניצקי-סרוסי, נעם גל, מנור מנדל, אבנר גלעד, יורם יום-טוב, מלאת טריינין, מיכאל טוך, ימימה בן מנחם, דורון אברהם, חיה קלכהיים, סאם ליימן-ווילציג, דורית סגל-אנגלצ'ין, עקביא כהן, חנה קרן, יוסף הירשברג, ולדימיר לוי, רוני כהן, יונתן ארזי, אבי שגיב-שוורץ, יוסף שלומאי, בני לאוטרבך, גד מרום, דניאל קורניצר, ג'ני קורמן, חוה בת זאב שילדקרוט, דנה קפלן, נתן נלסון, רחל תא-שמע, נגה וולף, ורדה סוסקולני, ערן פייטלסון, מיכל טל, יהושע גרנט, חנה אדוני, סיני רוסינק, ניקול אהרוניאן, יונתן ארז, רייצ'ל בק, אריאל אפל, איתן אלימי, דניאל רץ, מיכאל קרן, יהודית גל-עזר, אלה זימרמן, יחיאל מ. בר אילן, פול פרוש, חיים רחן, גדעון שלח-לביא, אילנה קראחמן, איילת אילני, מעיין אברג'יל, דבי גולדן, סיביל היילברון, אורי ינאי, Kamal Moed, ישראל ולחבסקי, אילן קורן, ייד גנאים, זאב וייס, אמוץ עגנון, ברק מדינה, תמר רפופורט

הצהרת הסנאט של אוניברסיטת תל אביב

מזה תקופה ארוכה שאנו עדים לגילויי אלימות של תושבים יהודים ביהודה ושומרון כלפי תושבים פלסטינים. מעשים אלו, הכוללים פגיעות קשות בגוף וברכוש, הפחדה, השפלה וגירוש, הגיעו במקרים מסוימים לכדי מעשי רצח מזעזעים. תופעות אלו אך התעצמו בחודש האחרון, בחסות המלחמה מול איראן.

כאזרחי מדינת ישראל, אנו נושאים באחריות מוסרית כבדה וחשים בושה עמוקה לנוכח גילויי הטרור היהודי המשתולל. אנו מוחים על אחלת ידם של הממשלה ושל כוחות הביטחון מלפעול בעוצמה הראויה נגד תופעה זו בכל האמצעים העומדים לרשותם. טרור המופעל נגד חפים מפשע אינו משתנה בהתאם לזהות המבצע או הקורבן; טרור הוא טרור, ודינו להיות ממוגר.

על מדינת ישראל, כאחראית בשטח, מוטלת חובה ברורה, הן מכוח המשפט הבינלאומי והן מכוח החוק הישראלי, להגן על שלומם של כלל התושבים, יהודים ופלסטינים כאחד. מעבר לחובה המשפטית, מוטלת על הממשלה חובה מוסרית ראשונה במעלה: לא להתיר, במעשה או במחדל, את דמם של תושבי יהודה ושומרון. אנו, כעם שחוזה על בשרו פוגרומים ורדיפות על רקע גזעני, מחויבים לזכור לאן עלולה תהום זו להוביל. אל לנו לעמוד מנגד.

ההיסטוריה מלמדת כי בעתות מלחמה, זכויות אדם נוטות להידחק לקרן זווית בשם "צורך השעה" או השאיפה לניצחון. אנו מסרבים להשלים עם מציאות זו! הטרור היהודי אינו משרת שום מטרה לגיטימית; נהפוך הוא: הוא מכרסם ביסודות קיומנו. שתיקה מול הטרור שבתוכנו היא כתם מוסרי שלא יימחה, שכן חוסנה של מדינת ישראל אינו נמדד רק בכוח נשקה, אלא בראש ובראשונה בטוהר ערכיה.

השחידה
פניך

BIBI ESCOBAR

טרור יהודי בשטחי יהודה ושומרון – כתם מוסרי על כולנו | עמדת "בשער"

ארגון "בשער" – קהילה אקדמית למען החברה בישראל" מגנה בחריפות את גילויי הטרור, האלימות והפרעות שהתעצמו מאוד לאחרונה מצד תושבים יהודים בשטחי יהודה ושומרון, כלפי תושבים פלסטינים.

מעשי טרור יהודי אלו כוללים רציחות, השחתה וגזל של רכוש, השפלה וגירוש זאת במטרה להגיע לטיהור אתני של אזורים שלמים.

מעשים אלו מנוגדים לחוק הבינלאומי שמדינת ישראל מחויבת לו כמו גם לחוק הישראלי. הם מטילים כתם מוסרי חמור על מדינת ישראל כאחראית לשלום כלל התושבים באזור, ועל כל אחד ואחת מאיתנו כאזרחי המדינה. ברמה המוסרית כולנו אחראים על מעשים נפשעים אלה.

"בשער" קורא לממשלת ישראל למלא בנחרצות את חובתה להגן על כל תושבי שטחי יהודה ושומרון ולגלות אפס סובלנות מול מעשים נפשעים אלו של טרור יהודי. כוחות הביטחון ומערכת המשפט חייבים למגר אותם בכל האמצעים העומדים לרשותם. גם בימי מלחמה אסור לאבד ערכי מוסר, זכויות אדם וצלם אנוש. אלה עומדים בבסיס קיומנו כמדינה דמוקרטית וליברלית.

"בשער" קורא למוסדות להשכלה גבוהה לנקוט עמדה מוסרית ברורה בנושא כפי שעשה הסנאט של אוניברסיטת תל-אביב.

צילומים: מרסלו שניידמן | תל אביב

צילום: אורנה נאור | תל אביב

הצהרת סגל אוניברסיטת בן גוריון בנגב | אוניברסיטת בן גוריון בנגב

אנו, חברות וחברי סגל באוניברסיטת בן-גוריון בנגב, מביעים זעזוע עמוק ושאת נפש מן ההתנכלות חסרת הרסן לפלסטינים בגדה המערבית ומהעלמת העין המתמשכת מצד הממשלה ומערכת הביטחון. האלימות באה מידיהם של יהודים, והיא כוללת הפחדה, השפלה, גירוש, הצתה, התעללות בבעלי חיים, פגיעה פיזית ומינית ורצח. בחודשים האחרונים, ובעיקר בתקופת המלחמה עם איראן, היא הולכת ותופחת לממדים מפלצתיים, ואי אפשר עוד לשתוק. במציאות הנוכחית שתיקה כמוה כשיתוף פעולה.

האחריות לעצור את התופעה מוטלת קודם כל על המדינה, הן מתוקף המשפט הבין-לאומי והחוק הישראלי הן מתוקף החובה המוסרית למנוע אלימות כלפי חפים מפשע, ובהם ילדים, חולים, פגועי נפש ובעלי חיים. זו חובתה של כל אומה, ועל אחת כמה וכמה אומה כשלנו, שקמה כתשובה לפשעי שנאה ולאלימות גזענית ממוסדת ונשבעה "לעולם לא עוד".

אבל האחריות מוטלת גם על העם, וכשהמדינה אינה ממלאת את משימתה, תפקידם של אזרחים ואזרחיות להשמיע קול. דווקא בשעת מלחמה ומשבר, כשהמשימות הלאומיות משכיחות את זכויות הפרט וחכיות קבוצות המיעוט, יש חשיבות להתנגדות תקיפה לכל הידרדרות מוסרית, והיא צריכה להישמע מכל המחנות הפוליטיים החפצים חיים, משמאל ומימין. זהו חוסנה האמיתי של אומה, שיאפשר לה להתקיים בבטחה גם בימי שלום, ולא רק הישגיה הצבאיים.

אנו קוראים לעצירה מיידית של הטרור היהודי, לגינוי רחב וחד-משמעי של האלימות המשתוללת בגדה ולפעולות מניעה וענישה דחופות.

158 חתימות

צילום: איילת אניסמן | באר שבע

צילום: הדס שניר | צומת העוגן

צילום: איילת אניסמן | באר שבע

הצהרת חברות וחברי סגל אקדמי באוניברסיטה העברית

מזה תקופה ארוכה שאנו עדים לגילויי אלימות של גורמים באוכלוסייה היהודית כלפי האוכלוסייה הפלסטינית ביהודה ושומרון / הגדה המערבית. מעשים אלו, הכוללים פגיעות קשות בגוף וברכוש, הפחדה, השפלה וגירוש, הגיעו במקרים מסוימים כדי מעשי רצח מזעזעים. תופעות אלו התעצמו בחודש האחרון בחסות המלחמה מול איראן.

אנו חשים בוושה עמוקה לנוכח גילויי הטרור היהודי המשתולל. אנו מוחים על אחלת ידם של הממשלה ושל כוחות הביטחון מלפעול בעוצמה הראויה נגד תופעה זו, בכל האמצעים העומדים לרשותם. טרור המופעל נגד חפים מפשע הוא פשע; טרור הוא טרור, ואינו משתנה בהתאם לזהות המבצע או הקורבן, ונדון לגינוי מוחלט.

על מדינת ישראל, כגורם האחראי בשטח, מוטלת חובה ברורה הן מכוח המשפט הבינלאומי והן מכוח החוק הישראלי להגן על שלומם של כלל התושבים – יהודים ופלסטינים כאחד. מעבר לחובה המשפטית, מוטלת על הממשלה חובה מוסרית ראשונה במעלה: לא להתיר, במעשה או במחדל, את שפיכות דמם של תושבים יהודים ופלסטינים ביהודה ושומרון / הגדה המערבית.

הטרור היהודי אינו משרת שום מטרה לגיטימית; להפך – הוא מכרסם ביסודות קיומנו. שתיקה אל מול טרור היא כתם מוסרי שלא יימחה.

(על החתום: 507 חברות וחברים)

הצהרת סנאט מכון ויצמן

המועצה המדעית (סנאט) של מכון ויצמן למדע מצטרפת להצהרת הסנאט של אוניברסיטת תל אביב

מזה תקופה ארוכה שאנו עדים לגילויי אלימות של תושבים יהודים ביהודה ושומרון כלפי תושבים פלסטינים. מעשים אלו, הכוללים פגיעות קשות בגוף וברכוש, הפחדה, השפלה וגירוש, הגיעו במקרים מסוימים לכדי מעשי רצח מזעזעים. תופעות אלו אך התעצמו בחודש האחרון, בחסות המלחמה מול איראן.

כאזרחי מדינת ישראל, אנו נושאים באחריות מוסרית כבדה וחשים בוושה עמוקה לנוכח גילויי הטרור היהודי המשתולל. אנו מוחים על אחלת ידם של הממשלה ושל כוחות הביטחון מלפעול בעוצמה הראויה נגד תופעה זו בכל האמצעים העומדים לרשותם. טרור המופעל נגד חפים מפשע אינו משתנה בהתאם לזהות המבצע או הקורבן; טרור הוא טרור, ודינו להיות ממוגר.

על מדינת ישראל, כאחראית בשטח, מוטלת חובה ברורה, הן מכוח המשפט הבינלאומי והן מכוח החוק הישראלי, להגן על שלומם של כלל התושבים, יהודים ופלסטינים כאחד. מעבר לחובה המשפטית, מוטלת על הממשלה חובה מוסרית ראשונה במעלה: לא להתיר, במעשה או במחדל, את דמם של תושבי יהודה ושומרון. אנו, כעם שחווה על בשרו פוגרומים ורדיפות על רקע גזעני, מחויבים לזכור לאן עלולה תהום זו להוביל. אל לנו לעמוד מנגד.

ההיסטוריה מלמדת כי בעתות מלחמה, זכויות אדם נוטות להידחק לקרן זווית בשם "צורך השעה" או השאיפה לניצחון. אנו מסרבים להשלים עם מציאות זו! הטרור היהודי אינו משרת שום מטרה לגיטימית; נהפוך הוא: הוא מכרסם ביסודות קיומנו. שתיקה מול הטרור שבתוכנו היא כתם מוסרי שלא יימחה, שכן חוסנה של מדינת ישראל אינו נמדד רק בכוח נשקה, אלא בראש ובראשונה בטוהר ערכיה.

פניית חברי הסגל האקדמי אל הקהילה הבינלאומית

**An Urgent Appeal from Israeli Academics:
Stop Settler Violence in the West Bank**

We write to express deep concern about the extreme violence committed by Israeli citizens against Palestinian communities in the West Bank. We call for urgent Israeli and International action to stop this violence.

In recent years, and more so since the Oct 7th massacre, extremist Israeli settler groups have been carrying out a coordinated campaign of violence across the West Bank, aimed at displacing rural Palestinian communities and erasing their presence. Thousands of attacks resulting in deaths, injuries, and property damage have been documented. Dozens of Palestinian communities have already been displaced. This violence is led by Jewish settlers, with support from state infrastructure and resources. Israeli police and military forces have for the most part failed to intervene. In some cases, they have even assisted the attackers. Despite clear evidence and clear identification of many perpetrators, no meaningful arrests have been made, and the perpetrators act with a chilling sense of impunity. Since the outbreak of the current war with Iran, the situation has rapidly escalated. Multiple communities have been savagely attacked: Israeli settlers have killed at least seven Palestinians, injured dozens more, and caused extensive damage to livestock and property.

The surge in violence is tied to the current government's agenda of settlement expansion, de facto annexation of the West Bank, and erosion of liberal democratic institutions. The government's judicial overhaul was designed, in part, to remove legal and administrative constraints on the exercise of arbitrary power in the West Bank. It has led to an erosion in the state's ability and willingness to investigate, prevent, and prosecute violence carried out by civilians and armed persons in the occupied territories. The result is a rapidly expanding governance vacuum, in which the rule of law no longer functions as an effective constraint on severe violence against Palestinians.

Given the current government's agenda and the collapse of effective domestic safeguards, ending the violence requires a joint effort by Israeli citizens and governments and citizens worldwide. We urge the International community to:

- Demand of the Israeli government to protect communities that are under threat and punish the perpetrators of violence
- Ensure the ongoing violence and impunity become central matters of Israeli and international concern, and expand documentation and protective presence in the area
- Consider far-reaching measures against individuals and entities involved in acts of violence and systematic human rights abuses against Palestinians in the West Bank

First signatures: Prof. David Harel, Prof. Rivka Carmi, Prof. Barak Medina, Prof. Kobi Metzger, Prof. Sarah Stroumsa

צילום: אורנה קופרמן | ירושלים

פרופ' דניאל אורנשטיין | הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל

Not flying the flag this Independence Day

First published: The Blogs - Times of Israel

This Independence Day I'm not going to fly the flag. I'm not going to gush over Israel as a modern-day miracle. Despite my deep attachment to Israel and its people, if Israel had a flag that looked different upside down, I would wave it upside-down as a sign of distress.

I grew up in an intensely Zionist home in Los Angeles. We celebrated Israel's Independence Day walking 18 kilometers each year, raising money for the state. I spent every summer at a Zionist summer camp and spent my college years counter-demonstrating against students who called into question Israel's right to exist. When I immigrated to Israel in 1992, I took pride in every visitor I could bring, every bit of taxes I paid in support of the country. I studied, served in the army and the reserves, married, and had children (two of whom served in combat units). I reveled in Israel's achievements. I was a proud Israeli abroad.

But that pride has been battered, if not broken, and waving the flag this week would signal the denial of the unacceptable crimes perpetrated by our citizens.

צילום: דניאל אורנשטיין | חיפה

Each day in the West Bank, our citizens – Israeli citizens – set out from their unauthorized hilltop trailers to attack men, women, and children whose land they covet and whose presence they reject. They are, according to Prime Minister Netanyahu, a “handful of kids... about 70 children from broken homes.” Yet, they have been burning cars, assaulting residents and activists, destroying olive trees, and stealing sheep with impunity. That “handful of kids” somehow continues to escape justice, even when clearly documented, while police and soldiers stand by.

This occurs because the violence is not an aberration; it persists due to state tolerance. The articles linked above end the same way: No arrests are made.

Israel’s security services should have made those arrests. Some of the world’s most capable security services fail to act against “70 children from broken homes” who terrorize their Palestinian neighbors. Sustained and highly visible violence should not be able to evade enforcement, but it somehow does. It’s not incompetence; it is selective non-enforcement (or worse).

It is not coincidental that several of the country’s main security services (army, police, Mossad, and Shin Bet) are now headed by Netanyahu-appointees widely criticized for prioritizing political loyalty over professional independence.

As such, the Netanyahu government has secured political discipline across the security services. With the Shin Bet and Mossad appointments, the pattern is clear: leaders brought in from outside, with limited intelligence experience and close political alignment. The Shin Bet’s David Zini, has already, in his first year on the job, provided Netanyahu with a letter allowing him to be excused from attending his corruption trial – a letter that the previous head would not provide. On the Israeli violence directed towards Palestinians in the West Bank, Zini reportedly changed the Shin Bet official reference to their acts not as “terrorism” but as “friction.”

The security services, of course, are beholden to the government. The problem of politicizing professional roles is systemic, not only in the security services but across the civil service: political appointments and pressure on professional civil servants, often smeared as “deep state”, are a hallmark of this government’s illiberal agenda.

Despite massive public opposition and nearly three years of war, the government continues to aggressively pursue divisive policies, while attempting to circumvent Netanyahu’s corruption trials. It continues to incite against large segments of the population (those protesting corruption and defending

democratic norms), labeling them "traitors." Government ministers incite against judges, legal advisors, former army officers, and media personalities, and coddle violent activists who harass individuals with the goal of silencing them (often the same actors working to protect Palestinians from settler violence). These actions tear apart Israeli society, fuel anti-Israel sentiment globally, and deepen our isolation.

To wave the flag this Independence Day would be to ignore the country's slide into a militant and increasingly illiberal and rogue state.

What I describe here is an assault on a set of values shared by Israelis and Jews worldwide. There is a path to preserving Israel as a democratic, Jewish state. It requires the political support to install a government committed to equality, the rule of law, and the pursuit of peace and coexistence. One that respects professional civil servants, seeks diplomatic solutions, and protects the independence of media, judiciary, and universities. These are Zionist and universal principles that transcend the right-left divide.

Celebration is not a default on Independence Day; it is earned. When the "handful of kids" terrorizing Palestinians in the West Bank are arrested and jailed, and government ministers cease to enable them, I will again be able to wave the flag. When Israel returns to its commitments to democracy, equality, and law, it will once again be a country worth celebrating.

צילום: אורנה נאור | תל אביב

צילום: אורנה נאור | תל אביב

צילום: אורנה נאור | תל אביב

צילום: אורנה קופרמן | ירושלים

צילום: יורם שפירר | תל אביב

צילום: מירי פוהת | חיפה

צילום: אורנה נאור | תל אביב

גזענות וערבות הדדית בנגב

גזענות היא לא "זיכרון היסטורי" | הקרן החדשה לישראל

גזענות היא לא "זיכרון היסטורי", זו מדיניות שמתרחשת ואף מרימה ראש כאן ועכשיו – בישראל 2026, תחת הממשלה הנוכחית ובחסות ההפיכה המשטרית.

השבוע (21.3) יצוין ברחבי העולם היום הבינלאומי לביעור האפלייה והגזענות. יהיו מי שידברו על רזה פארקס, ירגישו שמדובר במאבק של זמנים ומקומות אחרים, ויתקשו להסתכל על מה שקורה כאן ולהכיר באמת הכואבת: גזענות ואפלייה בישראל הן לא דבר חריג, לעתים קרובות זו שיטה.

היא שיטה שבה מאות אלפי אזרחים ביישובים הערבים ובכפרים הבדואים בנגב חיים ללא מיגון מפני טילים – לא בגלל שאין תקציב, אלא כי אין רצון. היא שיטה שבה האלימות בחברה הערבית משתוללת, והמדינה לא באמת מתערבת. היא שיטה שבה דווקא עכשיו, בעיצומן של ההפגזות מלבנון – תקציבי השיקום של הצפון והעוטף מקוצצים בצורה בוטה. היא שיטה שבה הסתה, סתימת פיות של אזרחים ערבים, הדרת נשים, פגיעה בחופש הדת ובחופש מדת ופגיעה בזכויות אדם הופכות לנורמה.

ועכשיו, בתוך ההפיכה המשטרית, זה הופך משיטה לתכנית פעולה ברורה. חקיקה שמחלישה שומרי סף ומצמצמת זכויות היא לא "רפורמה" – היא תשתית לגזענות ואפלייה ממוסדת.

אבל מול כל זה יש מי שמסרבים לשתוק. עשרות ארגוני חברה אזרחית ממשפחת הקרן החדשה לישראל פועלים גם בימים קשים ומסרבים להוריד את הראש.

צילום: גל מוסמון | מאיבטין לסחנין

צילום: אורנה קופרמן | ירושלים

כך למשל, מרכזים לצדק חברתי מפעילים מנהיגי קהילות בפריפריה הצפונית כגון בקרית שמונה ובנהריה, עוזרים לתושבים במיפוי צרכים, מציעים תמיכה לקשישים ומנגישים מידע על סיוע ממשלתי. בסניפי נצרת ומג'ד אל-כרום הם חילקו ערכות עזרה ראשונה לתושבים המרותקים לבתיהם, ודאגו לתרומת מיכלי מים לבתי ספר ומסגדים המשמשים כמקלטים. קולקטיב מזרחי-אזרחי מפעילים מערך סיוע רגשי ראשוני ועורכים מיפוי צרכים בחירום עבור תושבי שכונות באופקים.

אג'יק Ajeec Nisped והמועצה האזורית לכפרים הלא מוכרים בנגב المجلس للقرى مسلوقة الاعتراف חמ"ל חירום בנגב, ופועלים להנגשת אפשרויות מיגון. עומדים ביחד נקפ מע"א גייסו תרומות דרך קמפיין מימון המונים והציבו מיגוניות ביישובים בדואים.

ארגון Ir amim עיר עמים עיר עמים וקבוצות אקטיביסטים יהודים-ערבים בירושלים פועלים למען פתיחת מקלטים, ואילו אזרחים בונים קהילה - مواطنون يبنون المجتمع בלוד שיפצו והשמישו מקלטים ציבוריים בשכונות פלסטיניות בעיר המעורבת, והפיצו בערבית מידע חיוני על זכויות עובדים בזמן המלחמה.

מרכז אל-כרמה ועמותת אעלאם إعلام - المركز العربي للحریات الاعلامية Arab Center for Media Freedom מפיצים, בין היתר, מדריכי זכויות בערבית להתמודדות עם אלימות משטרתית והגבלות על מחאה.

זה רק חלק קטן ממה שנעשה בימים אלה. ביום ביעור האפלייה והגזענות צריך להגיד את זה בלי להתייפף: המאבק בגזענות בישראל לא שייך לעבר. הוא קורה עכשיו - בשטח, כל יום.

צילום: גל מוסמון | מאיבטין לסחנין

צילום: גל מוסמון | מאיבטין לסחנין

עו"ד חנאן אלסאנע | מנכ"לית שותפה באיתך-מעכי

בלילה בין שבת לראשון (22-21 מרץ) עשרות תושבים מהמועצה האיזורית ערערה בנגב פרסמו בקבוצות של דימונה וערד הזמנות לתושבים שבתיהם נפגעו להגיע להתארח עד שתסודר להם קורת גג. נאיף אבו עראר (ראש מועצת ערערה בנגב לשעבר) כתב "אבקש מכל הרופאים והאחים והאחיות מערערה בנגב והסביבה להגיע ולהתגייס מייד ובמהירות לעזרה לשכנינו בדימונה וערד לאיזורי האירועים הטראגים שקרו שם. מאחל החלמה מהירה לכל הפצועים, גורלנו משותף, וצו השעה ערבות הדדית". תושבים של דימונה וערד שלחו ברשתות תודות למתנדבים, לאנשי הבריאות, ולאנשי הבינוי שהגיעו בעקבות הקריאה לאזורי הפגיעה כדי לסייע. חדשות שבע דרום | N12 MAKO | בחדרי חרדים

כותבת עו"ד חנאן אלסאנע, מנכ"לית שותפה באיתך-מעכי:

ערבות ההדדית שלא תופיע בכותרות

ראיתם את הערבות ההדדית היום בנגב אחרי הפגיעות בערד ובדימונה?

זה לא יופיע בכותרות.

זה לא יפתח מהדורות.

זה קורה בשקט, בקבוצות וואטסאפ, בין אנשים.

ישובים בדואים בנגב פתחו את הבתים שלהם למשפחות שנפגעו.

רופאות ורופאים מערערה בנגב הגיעו לסייע.

אנשים פשוטים בחרו להיות שם אחד בשביל השנייה בלי לשאול מי, מאיפה, או למה.

זו המציאות שאנחנו רוצות!

מציאות של אנושיות, של אחריות הדדית, של צדק, של חיים משותפים.

זה הביטחון האמיתי.

זה החוסן שאנחנו דורשות.

ומול זה, יש מי שמנסה לפגוע, לפלג, ולהחליש בשביל לקדם אינטרסים פוליטיים וכלכליים בממשלה הזו!

למרות כל הרעש, הפחד והמלחמה, אנחנו ממשיכות להיאבק למען עתיד של כולנו ולהגן על האזור ועל המדינה מהנהגה כושלת!

לבי עם כל הפצועים. ות. ומשפחותיהם. הן!

לבי עם כל הנשים, הילדים והמשפחות בכפרים הלא מוכרים שחיים ללא מיגון!

לבי עם כל יושבות ויושבי הארץ!

פנייה של בדואי מודאג | הודעה שהופצה בקבוצת שותפות השלום בנגב

בתקופה האחרונה הולכת ומתרחבת תופעה מדאיגה בשיח הציבורי: ייחוס גורף של תופעות שליליות לציבור הבדואי, לעיתים תוך שימוש במונחים קשים או בהדבקת תיוגים שאינם מבוססים על עובדות. לא מדובר רק בעיוות תקשורתי נקודתי. כאשר שוב ושוב מוצגים מקרים בודדים כאילו הם מייצגים אוכלוסייה שלמה, נוצר דימוי ציבורי מעוות - כזה שפוגע באנשים חפים מפשע ומעמיק פערים חברתיים. חמור מכך, ישנם מקרים שבהם גם נבחר ציבור משתתפים בשיח הזה, ומעניקים לו לגיטימציה. כאשר אמירות לא מדויקות או מכלילות מגיעות מבעלי תפקידים, השפעתן רחבה הרבה יותר - והנזק בהתאם.

יש לזכור כי פרסומים הפוגעים בשמם הטוב של אנשים או קבוצות עלולים להקים גם עילה משפטית. במקרים מסוימים, כאשר נזק ממשי ונעשה פרסום מכליל או מטעה, עשויה להתעורר אפשרות לבחינת צעדים משפטיים - לרבות תביעות בתחום לשון הרע, ואף בחינה של הליכים ייצוגיים, ככל שהדבר עומד בתנאים הקבועים בחוק. אין בכך כדי לומר שאין בעיות או אתגרים - כמו בכל חברה. אך יש הבדל מהותי בין דיון ענייני ומבוסס עובדות לבין יצירת תיוג כוללני. הדבקת "שם" שלילי לציבור שלם אינה רק לא הוגנת - היא גם מסוכנת, משום שהיא מעודדת חשדנות, ניכור ולעיתים אף הסתה.

חברה דמוקרטית מחויבת לדיוק, להוגנות ולמורכבות - גם כאשר המציאות אינה פשוטה. האחריות לכך אינה רק של התקשורת, אלא גם של המנהיגות הציבורית. ראוי שנדרוש שיח שמבוסס על עובדות, שמבחין בין יחידים לבין כלל, ושנמנע מהכללות הפוגעות בציבור שלם.

בברכה,

בדואי מודאג

* השם שמור במערכת

15 אפריל 2026

מתוך עדכוני המועצה לכפרים הבלתי מוכרים:

(בעקבות אישור מתווה "הסדרת" ההתיישבות הבדואית בנגב 15 אפריל)

אנו קוראים שוב למדינה להתעורר מהחלום על טיהור אתני של שטחים נרחבים בנגב, לטובת צמצום פערים בהקצאת אדמות, העומדים היום על פי 56 לטובת ההתיישבות הכפרית היהודית בצפון הנגב: 28 דונם לתושב, לעומת חצי דונם לתושב בהתיישבות הכפרית הבדואית.

יש לנו סבלנות, מאבקנו מאוחד עם המאבק העממי הנרחב למיגור הפופולזם הפשיסטי ולכינון דמוקרטיה מתוקנת - ובסוף, ביחד, ננצח!

تحديثات مجلس القرى | עדכוני המועצה לכפרים

צילום: מירי פורת | חיפה

טאלב אבו ראשד | מגדל צאן מהכפר אלפוח'רי המיועד למחיקה

תרגם והעיר יצירה שמיוחסת למשורר כרים אל עיראקי

כאשר ייאוש שורר בקרב תושבי כפרים לא מוכרים

אל תתלונן לאחרים על פצע שאתה נושא בעצמך
רק מי שחש את הכאב באמת מבין אותו
להתלונן לאחרים, ידידי, זו חולשה
ומי מאיתנו באמת בריא, נקי ממחלה כלשהי?
כי צער זורם כמו נחל, ומחלות רבות
הסימנים ברורים, לא משנה כמה מנסים הסובלים להסתיר אותם
אם תתלונן למישהו שחייו טובים,
עיניך יעלו על גדותיהן, זה שאתה מתלונן עליו יהיה כמו אליל
ואם תתלונן למישהו ששמחתו נובעת מתלונתך,
אתה מוסיף פצע נוסף לפצע הקיים שלך, פצע שנקרא חרטה
האם נחמה שחררה אי פעם אומה?
או שמא תנחומים הם תחליף כאשר הדגל נופל?
מי שמתאבל על גורלו מכבה את אור שאפתנותו
כי לגורל אין עין אם שאפתנות לא יכולה לראות
כמה פעמים התאכזבתי מאלה שבידיהם הפקדתי את אמוני! (מערכת המשפט והשופטים)
והאשמות אילצו אותי לנטוש אותן
כמה פעמים הפכתי לגשר עבור אלה שאהבתי, רק כדי שיילכו
על צלעותיי, וכמה פעמים החליקו רגליהם?
הם רמסו את לבי, למרות שזה היה ביתם
איזו נאמנות אוכל להביע לחבר שאין לו ערכים?
לא ייאוש הוא לבושי ולא צער ישבור אותי
פצעי עקשן, אך הוא מרפא בעוקץ אש
שתה את דמעותיך ובלע את מרירותן כדבש
אש פולשת לנרות, אך הם מחייכים
קשור את דאגותיך וחבוש אותן כמו סוס
קום כמו חרב כאשר להבים מתנגשים

צדק הארץ הזו מאז בריאתה, מזויף
וצדק על הארץ... אין צדק ולא כבוד
כי הטוב הוא כבש עדין, מפחד וחרד
והרע הוא זאב ערמומי, בוגדני וחמדן
כל הסכינים ממהרות לעבר הכבשים
כדי להרגיע את הזאב שהעדר מאוחד
הייה ערמומי והייה גנב ללא ידיים
תראה תענוגות תחת אחיזתך
זה מציף

כי עושר ומעמד הם שני פסלי זהב
להם, בכל לשונותיהן, מתפללות אומות
והחזקים הם עריצים, פרעונים
ורוב האנשים הם משרתים מתחת לכסאותיהם
תלונתך היא תלונתי, הו אתם הסובלים כאב
לא דמעות זלגו על לחייכם, רק דם זרם
ומי מלבד אלוהים אנו מחפשים מקלט בצילו?
ובו אנו מחפשים עזרה והגנה?
הייה פילוסוף, ותראה שכולם כאן
נלחמים על כלום
והם עצמם הם כלום

פוקוס על 'טויניזם' על עזרה

MAHMUD HAMS/AFP

עיניים על עזה

אנחנו ממשיכות ללמוד, לתעד, לברר, להכיר, ולהתנגד.

שני וחמישי | 14:20-14:00 | eyesongaza.net

www.eyesongaza.net

ד"ר ליאור לוי ופרופ' איילת בן-ישי | אוניברסיטת חיפה ו'עניים על עזה'**'עניים על עזה': למידה ומחאה**

'עניים על עזה' היא סדרת הרצאות מקוונת המבקשת להביא בפני הציבור מידע עכשווי ומדויק על הג'נוסייד בעזה, על ההקשרים הרחבים שמאפשרים אותו – היסטוריים, משפטיים, סוציולוגיים ואחרים, ועל קשריו לטיהור האתני והאלימות המשתוללת בגדה, כמו גם לחוסר השוויון המבני בתוך ישראל. הסדרה נוסדה על ידי מרצים מ"פורום שמאל" באוניברסיטת חיפה, מתוך תחושת דחיפות לנוכח הכאוס וחוסר אונים שמייצרות המלחמות הבלתי פוסקות.

מפגשי 'עניים על עזה' משלבים למידה ומחאה, מתוך מחשבה שהעלמת העין מהזוועות מאפשרת את המשכן ומתוך אמונה בכוחה של קהילה לומדת להביא לכדי שינוי. אנחנו נפגשות בזום מזה אחד עשר חודשים, בכל יום שני וחמישי, כדי ללמוד על מה שקרה ומה שממשיך לקרות בעזה, בגדה, וב ישראל, לחפש דרכים להתנגד, ולסרב לקבל בשתיקה את הפשעים הנעשים בשמנו. ההרצאות המוקלטות מהוות מעין "ארכיון של ההווה", המאיר את ההקשרים הקרובים והרחוקים של מלחמת ההשמדה בעזה ומשרטט את דמותה של ההתנגדות לה.

כנגד הנסיונות לדה-פוליטיזציה של האקדמיה, חשוב לנו, בפרט כאקדמאיות ישראליות, להמשיג את הקשר בין מחאה ולמידה ש'עניים על עזה' מגלמת. ראשית, צריך לציין את המובן מאליו: האקדמיה אינה מנותקת מפוליטיקה ואסור לה שתהיה מנותקת ממנה. אם "ידע הוא כוח", הרי שגם "בערות היא כוח" ובמציאות בה מושקעים כוחות אדירים בעידוד בערות, ברור לנו שאנו חייבות להתעקש על למידת והכרת העובדות. האקדמיה מחויבת לחתירה בלתי מתפשרת לאמת, כבסיס לפעולה ראויה ואפקטיבית. כדי לחתור לאמת - גם מתוך ידיעה שהאמת איננה מוחלטת - עלינו להמשיג את הידע שאנחנו מייצרות, על הקשריו הרחבים ביותר, ולהקנות אותו לחברה ולציבור הרחב. עלינו להתעקש על כך גם כשאמת זו מכאיבה לנו, משפילה ומייאשת אותנו. זה תפקידנו כאקדמאיות גם כאשר רוב הציבור ממלא אחינו שעווה ולא רוצה לשמוע, גם כאשר הרוב הזה הוא אנחנו.

ולכן, אין סתירה בין אקדמיה ופוליטיקה או בין למידה ומחאה אלא דווקא קשר הדוק: הידע ההולך ומצטבר על מה שנעשה בעזה בשמנו ועל ידינו כקולקטיב הוא זה המחייב אותנו להתנגד למלחמת ההשמדה בעזה, להתנגד לרצח עם, להתנגד לכיבוש, לאפרטהייד, לטיהור אתני. בה בעת, ההתנגדות הא-פריורית שלנו (העקרונית-מוסרית-פוליטית) לעוול, לשקר, לחוסר צדק ולפשע מחייבת אותנו להמשיך ולדרוש במציאות, להביט בה, ולהכיר בה. זה הבסיס להכל. ההכשרה האקדמית שלנו (כמו גם המשכורת הנאה והקביעות שהוענקה לנו), מטילה עלינו את החובה להשתמש בכלים שלמדנו ושכללנו כדי לומר אמת, כמיטב יכולתנו, גם כשהאמת מורכבת, וחסרה, ומצמיתה וכמעט לא מאפשרת לנו לנשום.

ועוד חשוב לציין: מתנגדי החרם האקדמי על האוניברסיטאות בישראל נוהגים לומר כי למדע ולידע אין גבולות וכי אסור לחסום אותו. אם כך הם הדברים, איך יכולה האקדמיה בארץ

להחריש לנוכח השמדתן המוחלטת של האוניברסיטאות והמכללות בעזה במה שמכונה היום במחקר scholasticide? כיצד ניתן לשתוק לנוכח פלישת חיילים לאוניברסיטאות בגדה? אם חפצת חיים ודעת היא, האקדמיה בישראל חייבת לעמוד בסולידריות ולהתנגד בכל כוחה (ויש לה כח) להשמדת האוניברסיטאות בעזה, למחיקת התרבות, המדע, והחינוך הפלסטיניים. כל אלה הם חלק מהמארג האקדמי שלנו ופשע הריסתם הוא כתם על ידיו שלא ימחה.

כי מה שווה לנו האקדמיה – הפרסומים, הפרסים, הדירוגים, והכנסים – אם אנחנו משתמשים בהם לקידום עצמנו במקום קידום האמת? מה שווה לנו אקדמיה הרואה את תפקידה להתחנף לחברה ולא לאתגר אותה? סופה הפרדוקסלי של אקדמיה כזו היא שהיא מנותקת מהחברה המממנת אותה ולמעשה טפילה עליה. בניגוד למה שאומרים לנו, הישרדותה של האקדמיה בזמנים קשים כאלה לא תלויה בריצוי השלטון (שאף פעם לא יתרצה) אלא בעמידה על עקרונותינו כאקדמאיות ועל האמונה ביכולתנו, זכותנו, וחובתנו לומר את האמת כמיטב יכולתנו ולפעול לפיה. כפי שהוכיחו כבר 44 שבועות של "עיניים על עזה", יש מי שממש רוצים לשמוע ולדעת.

ואכן, אנחנו פועלות מתוך דחיפות ותחושת אחריות. לא קראנו למלחמה הזו ולא הצדקנו אותה. למעשה התנגדנו לה מיומה הראשון – מחוץ לקמפוס ובתוכו – עם הקולגות והסטודנטיות שלנו. אבל המלחמה הזו, על שלל חזיתותיה ומבצעה, נעשית בשמנו, ולכאורה למעננו, והיא הונחה כאן לפתחנו, על כל זוועותיה, ולנו אחריות עליה. מהמקום הזה, אנחנו ממשיכות את 'עיניים על עזה' ופועלות להכרה ישראלית בג'נוסייד בעזה. ברור לנו שכל עוד נתכחש למציאות, כל עוד נתחפר בקרבנותינו כמגן וכהצדקה לאלימות הבלתי פוסקת, כל עוד נראה את מלחמת ההשמדה רק בהקשר של השבעה באוקטובר ורק כתחומה בתוך עזה, לא תהיה לנו תקומה. כל עוד לא נכיר באנושיותם של אלה שאנחנו מרעיבים, מזניחים לקפוא מקור, מגרשים ומפלים, כך אנחנו מאבדים את אנושיותנו אנו. כל עוד אנחנו חיים בפנטזיה של הפרדה והכחשה, כך אנחנו מאיינים את עתידנו, הוא העתיד של כולנו כאן, בין הירדן לבין הים.

צילום: אורנה נאורי | תל אביב

אנחנו משוכנעות שיש דרך לעצור האסון שאנחנו ממיתים על עצמנו וכי רק הכרה במופעיה השונים והקשים של האלימות המתמשכת תוכל להביא לריפוי ולעתיד בר-קיימא. אנחנו יודעות גם כי תפקיד מרכזי בהכרה זו מיועד לאקדמיה, לנשותיה, לאנשיה, ולציבור שאותו היא משרתת. ואיך אנחנו יודעות את זה? בין השאר כי אנחנו כבר אחד עשרה חדשים מקשיבות לחוקרות, מומחים ופעילות החולקים איתנו, ב'עיניים על עזה', את הידע שלהם, ומתוך כך יכולות יחד לדמיין עתיד אחר.

לרגל פרסום חוברת זו, בחרנו לשתף את אחת ההרצאות האחרונות בסדרה, מאפריל 2026. זוהי הרצאתה של וורוד אמיר, תושבת עזה העקורה מביתה, חברת 'פורום המשפחות השכולות הישראל-פלסטיני'. הרצאתה של וורוד - ולמעלה מ-120 הרצאות נוספות - זמינות באתר שלנו <https://www.eyesongaza.net>, בספוטיפי וביוטיוב. נשמח לראותכם במפגשי 'עיניים על עזה'. למידע נוסף, עקבו אחרינו ברשתות החברתיות והצטרפו לרשימת הוואטסאפ שלנו. כל הקישוריות נמצאות ב https://linktr.ee/eyes_on_gaza או בסריקת הברקוד:

צילום: ליאור שגב | תל אביב

צילום: ללא קרדיט | תל אביב

וורוד אמיר | פורום משפחות שכולות**חיים והשרדות בעזה היום**

עמליה סער, מנחה: וורוד, תודה שנענית להזמנה שלנו לדבר איתנו כאן בפורום 'עיניים על עזה'. וורוד חברה בפורום המשפחות השכולות, אבל קודם כל היא אמא לילדה עם מוגבלות. וורוד תדבר איתנו על החיים בעזה היום, על מצב הנשים, ובעיקר על ה"קורבנות הבלתי נראים" של המלחמה הנוראה הזו. ביניהם ילדים חולים שאינם קורבנות ישירים של המצב, ולכן הם נדחקים מחוץ לרשימות הטיפול. וורוד תספר לנו על הבת שלה ועל המאבק ההירואי שלה להשיג לה את הטיפול לו היא זקוקה. וורוד, הבמה שלך ל-8 דקות.

וורוד אמיר: ראשית, אני מאוד שמחה להיות ביניכם ועל ההזדמנות שנתתם לי לדבר על הבת שלי ועל המצב בעזה. תסלחו לי על הרעש והקולות ברקע, אני לא בבית. אין אינטרנט ואין חשמל, אז נאלצתי להגיע למקום ספציפי כדי לדבר היום. כפי שאמרת, אני אמא לארבעה ילדים. אני לא מדברת היום רק כמי שנפגעה מהמלחמה, אלא כאמא – הבת שלי, שגם שמה וורוד, סובלת משיתוק מוחין. היא איבדה את יכולת התנועה שלה במלחמה המקוללת הזו על רצועת עזה. ניסיתי להוציא אותה לטיפול שיקומי בחו"ל, ניסיתי להשמיע את קולי לאנשים טובים כמוכם כדי שיעזרו לי, אבל האמת היא שנכשלת. הרופאים בעזה מסרבים לרעיון שהיא תצא מהרצועה כי זו לא "פציעת מלחמה" – יש לה מוגבלות מלידה.

לגבי החיים שלנו כרגע, כמו שאתם רואים אני בבית קפה כדי לדבר איתכם, כי אין לי בית. או ליתר דיוק – אין חשמל ואין אינטרנט. אני נפגעת מהמלחמה הזו בכמה דרכים: איבדתי את הבית שלי, איבדתי את המכונית של בעלי, שגם איבד את עבודתו, ואיבדתי את אחי חמוד. אחי נהרג במלכודת המוות, כפי שקוראים להן, בנצר סאלם. הוא הלך להביא סוכר וקמח בימי הרעב עבור הבת שלי, ושם הוא נהרג. האירוע הזה השפיע קשות על הבת שלי. היא הייתה הולכת קצת, אבל אחרי מות אחי היא הפסיקה ללכת לגמרי.

חמוד (מוחמד) נהרג בלי שהיה לו קשר לשום דבר (פוליטי/צבאי). החלום שלו היה לגדול, להתחתן ולבנות עתיד. הוא כבר לא איתנו אבל הוא בלבנו. אני לא רוצה לבכות כי אני במקום ציבורי. אני כאן כדי לדבר על מוחמד ועל רבים כמוהו. המצב של בתי טרגי. הפיזיותרפיה כאן פסקה לחלוטין. אני מנסה לעזור לה ללכת ולסמוך על עצמה אבל זה קשה. בגלל היעדר טיפול רפואי ו"מות" בתי החולים בעזה, המצב גרוע. בחדשות אומרים שהמלחמה נעצרה, אבל היא לא. לפני שבוע בת דודתי בת ה-17 נפגעה מכדור בראש, והיא כרגע בבית החולים שיפא. המלחמה לא נגמרה. אני לא בבית שלי, אני במקום ציבורי בלי פרטיות. יש עדיין אוהלים, אין מים, אני עומדת שעה בתור כדי להשיג לחם לילדים. אנחנו עדיין מאוימים מהפצצות. הנושא העיקרי שלי הוא הבת שלי. ניסיתי להוציא אותה לטיפול זה נכשל כי הרופאים מסרבים לתת דוח רפואי – הם מתעדפים רק את מי שכרתו לו יד או רגל במלחמה.

כרגע אני עובדת במרכז לנשים. אנחנו נותנים להן תמיכה נפשית וכוח להמשיך את חייהן אחרי המלחמה. אני שמחה לתת לנשים את הכוח הזה. הרעיון התחיל כשדיברתי עם חברתי

המדהימה רינה. אמרתי לה שהבת שלי צריכה טיפול. בגלל שהמעברים סגורים, היא הציעה לי כתמיכה לשלוח את הילדים ללמוד וסיפקה כיסא גלגלים לוורוד. עברתי מעזה לדיר אל-בלח. לא היה לי כסף לכלכל את הבית, אז ביקשתי עבודה מרינה. היא עזרה לי מאוד. רינה היא יהודייה ואני גאה להכיר אותה. היא נתנה לי לעבוד במרכז הנשים כעוזרת מנהלת. אנחנו מביאים נשים, נותנים להן תמיכה נפשית. אי אפשר להגיד לאישה "בואי תעבדי" לפני שהיא פורקת את האנרגיה והמועקה מהמלחמה הבזויה הזו.

הייתי אמורה להיות באוהל, אבל בזכות אנשים שהכירו את המצב של הבת שלי, הם עזרו לי לגור בבית. אוהל זה חול, חוסר במים, חולדות. זה דבר מבזה ונורא. אני אחת ממיליונים. המלחמה לא תסתיים מבחינתי עד שלא יהיו יותר אוהלים ולכל אחד יהיה חדר משלו.

הישראלים ידועים כמומחים הכי גדולים ברפואה, במיוחד בשיתוק מוחין. הם אישרו שאין "ריפוי" מוחלט, אבל צריך שיקום ופיזיותרפיה. בעזה זה לא קיים בגלל המלחמה. לגבי האוכל – יש הכל, אבל במחירים אש. הכל יקר מאוד. לפני שבוע אחי הביא אבטיח. הבן הקטן שלי שיחק איתו כאילו זה כדורגל, הוא מעולם לא ראה אבטיח כי הוא נולד שבוע לפני המלחמה. פירות הם נדירים ויקרים. יש אנשים בעזה שעד היום לא אכלו עוף. המצב קטסטרופלי, אל תאמינו לחדשות (שאומרות שהכל בסדר).

אני נמצאת כרגע בדיר (אל-בלח). לגבי טיפול מרחוק – זה לא מספיק. זה כמו לנסות לחבק מישהו מרחוק, הוא לא ירגיש את החיבוק. היא צריכה מקום בלי הפצצות, בית חולים נקי, חדר כושר לשיקום. אני צריכה רק דוח רפואי שמתאר את מצבה כדי שאוכל להיעזר באנשים בחוץ. החלום שלי הוא לפתוח מקום לנשים, שיוכלו לשתות כוס נס קפה בשקט, עם חשמל, שמישהו יקשיב להן.

אני רוצה שתמצאו לי פתרון עבור הבת שלי. השם שלה כבר הגיע לאמירויות והם הסכימו לקבל אותה, אבל בגלל שאין לי דוח רפואי מעזה, הכל בוטל. היינו אמורים לצאת בדצמבר האחרון ולא קרה כלום. וורוד היא ילדה יפה ומדהימה, מגיע לה ללכת ולראות את החיים. בבקשה תעזרו לי בזה.

צילום: מרסלו שניידמן | כפר סבא

צילום: אורנה נאור | תל אביב

די למכלל הנצח

גדיר האני | חברת הנהגה בתנועת עומדים ביחד ובתנועת נשים עושות שלום

כנס חרום: "הצפון דורש - די למלחמת הנצח!"

בשנת 2006, בדיוק לפני 20 שנה, פגעו רקטות בחצר הבית שלנו בעכו. אמא שהייתה בבית למרבה המזל לא נפגעה פיזית, אבל נפשית היא לא התאוששה. החרדה נשארה, ובתקופה הזו כמובן היא מתקשה לתפקד. המקרה הפרטי של המשפחה שלי הוא רק דוגמא אחת קטנה למחירים העצומים של המלחמות הבלתי נגמרות המלוות את חיינו שוב ושוב. אני חושבת על הילדים, על הקשישים, על הנכים, על מי שגר בקו העימות- בין אם בצד הישראלי שלו או בצד הלבנוני שלו. כל אותם בני אדם שהפכו לבני ערובה של ממשלות וכוחות אופל, כוחות רוע של אלימות, של ניצחון מוחלט. מול אותם אמירות מאיימות ללא הרף של שר הביטחון, אני שומעת את ראשי חיזבאללה- מי הקורבנות שלכם אני שואלת? אנחנו, בני האדם- יהודים וערבים, ישראלים, פלסטינים ולבנונים השכנים האחד של השני בערים ובכפרים.

רבים אומרים לי- אבל מה את מציעה? את היית מוכנה לחיות תחת כוח רדואן? היית מוכנה שארגון טרור רצחני יתמקם 300 מטר מהבית שלך? בוודאי שלא. החלופה למלחמה היא מאמץ בלתי פוסק לקדם הסכמים מדיניים. ואני פה היום לא רק בכדי להגיד שמלחמה לא תביא ביטחון, אלא בעיקר כדי להגיד- הדרך למנוע עוד ועוד מלחמות היא באמצעות הסכמים ובריתות. ממשלת לבנון מבקשת למנוע בכל דרך את ההרס הצפוי למדינה אם המלחמה תימשך. אומרים אבל אין להם את היכולת להכניע צבאית את חיזבאללה, ואני אומרת יש מדינות רבות שמבקשות לסייע במשימה הקשה הזו. אין ספק שהסכם חייב להבטיח את הביטחון לישראלים, אך הסכם חייב לתת גם ביטחון לתושבי דרום לבנון. מיליון פליטים הגרים באוהלים במגרשי כדורגל ומתחת לכל גשר בביירות, חייבים לחזור לבתיהם. ההרס שמבצעת ישראל ברצועת עזה הפך להיות איום כלפי דרום לבנון. לצערי האיום הזה כבר ממומש. יש גם שרים החוגגים את ההרס ומחככים ידיהם בהנאה. אני חושבת על המשפחות העניות שברחו ואין להם לאן לחזור. בליבי יש מקום גם לסבלם, כמו גם לסבל של תושבי מטולה וקריית שמונה.

אנו כולנו קורבנות של מנהיגות רעה, שלא רואה את בני אדם, רואה נתינים. לא נותנים שום פתרונות מיגון אבל דורשים שלא נעזוב את היישובים, גם שאין לנו אמצעי מיגון ראויים. זו מציאות מזוויעה של ממשלה לא לגיטימית, שגוררת אותנו ממעגל דמים אחד לשני. קו ישיר עובר בין הזנחת תושבי הצפון להזנחת תושבי העוטף. גם בצפון וגם בעזה- אפשר היה לעשות הרבה מאוד דברים בכדי למנוע מלחמה. יש עם מי לדבר. יש עם מי לקדם הסכמים. מדינות ערביות רבות יעשו הסכם עם ישראל אם יהיה הסכם עם הפלסטינים, האם ניסו בממשלת ישראל לאמץ את היחמה הסעודית שהייתה מביאה להסכמי שלום רבים בין ישראל למדינות ערב? בוודאי שלא. אבל לחמש את מיליציות הטרור היהודי בשומרון- את זה יודעים לעשות היטב. לחמש את ארגוני הפשיעה בחברה הערבית בכדי שנהרוג זה את זה- בוודאי יודעים. זו אותה ממשלה ואותו ראש ממשלה- שעסוק כבר שנים במה ייצא לו באופן אישי מכל החלטה. מה יהיה הרווח הפוליטי. גם בזמן מלחמה הוא מוצא זמן להתעסק בפוליטיקה הקטנה- אבל

לטפל בטרור היהודי- זה לא הוא לא יודע. לטפל בפשיעה שלא עוצרת- לא יודע. לספק מיגון לתושבי קו העימות ול 200 אלף אזרחים בדואים ביישובים הבלתי מוכרים בנגב- לא יודע.

מלחמת לבנון הרביעית, היא המשכה של מלחמת איראן השנייה, שהיא המשכה של ההרס הטוטאלי והבלתי-אנושי של רצועת עזה ושל טרור המתנחלים בגדה המערבית. מבחינת נתניהו וממשלת הימין הקיצוני, מה שעל הפרק זו מלחמת נצח, מלחמה שאין לה סוף.

רק לפני תשעה חודשים, אחרי שנתניהו פתח במלחמה מול איראן, הוא טען שהוא השיג "ניצחון היסטורי, לדורי דורות". ועכשיו, תשעה חודשים אחרי - אנחנו שוב באותו תסריט. שוב פעם, אומרים לנו שצריך להפציץ מהאוויר כדי להסיר איום, שרק לפני תשעה חודשים הבטיחו לנו שהוסר. שוב פעם, מנסים לשכנע אותו שבאמצעות ערעור היציבות במזרח-התיכון, איך שהוא דווקא זה יביא לנו חיים בביטחון.

לא סמכנו על נתניהו כשהוא שיקר לנו ש-"רק לחץ צבאי יחזיר את החטופים". לא סמכנו על נתניהו כשהוא שיקר לנו ש-"אנחנו כפסע מהניצחון המוחלט בעזה". אז שנסמוך על נתניהו כשהוא מוכר לנו עכשיו את אותם השקרים על איראן שהוא מכר לנו לפני תשעה חודשים, ואת אותם השקרים על לבנון שהוא מכר לנו לפני שנה וחצי?

אין אמון בנתניהו, ואין אמון בממשלה של נתניהו, ואין אמון בדרך של נתניהו, ואת כולם צריך להחליף בבחירות הקרובות לכנסת: את נתניהו הפושע - אבל גם את המדיניות הפושעת שלו. במקום מדיניות של מלחמת נצח, צריך לחתור להסכמים מדיניים, לשלום עם העם הפלסטיני, לסיום הכיבוש, להקמת מדינה פלסטינית עצמאית בצד מדינת ישראל, ולהשתלבות במזרח-התיכון; במקום מדיניות של אפלייה לאומית כלפי האזרחים הערבים בישראל, צריך לנקוט במדיניות של שוויון מלא, אזרחי ולאומי; במקום העברת עוד ועוד תקציבים להוצאות צבאיות ולהתנחלויות, להשקיע בבריאות, ברווחה, בחינוך, בדיוק, בתחבורה הציבורית, בחיים עצמם. זה הכיוון שצריך ללכת בו.

המלחמות הבלתי פוסקות מתישות אותנו, הרבה איבדו את האנרגיה למחות, לצעוק, להפגין. אנו רק בהישרדות שלנו ושל יקירינו. אסור לנו לוותר. אסור לנו להרים ידיים. אסור לנו לאבד את התקווה- שיכול להיות עתיד אחר למקום המיוחד בו זכינו לחיות. אני לא מוותרת. אני לא אפסיק להשמיע את קולי. הלוואי ונראה את הימים האחרים. ימים של דיאלוג, של ידידות, של ביטחון ושוויון. של חיים בטוחים לילד משדרות, מח'אן יונס, ממרג' עיון או מטולה

פרופ' יעל ברדה | האוניברסיטה העברית בירושלים

חברות וחברים,

אנחנו עומדים כאן היום, 40 ימים מתחילת המתקפה על איראן בליבה של הפסקת האש הלא יציבה, כי צריך לומר את האמת בפשטות: את המלחמה הזו חייבים לעצור. עכשיו. לא כי היא "לא השיגה את מטרותיה" אלא כי לא היתה צריכה בכלל להתחיל. והיא צריכה להיפסק לא כי האמריקאים לוחצים עלינו, אלא כי כל יום נוסף שלה הוא עוד אובדן חיים, עוד העמקה של השנאה, עוד התרחקות מהאפשרות לחיות כאן יחד.

אני מייצגת כאן את עשרות ארגוני שותפות השלום הערבים והיהודים שהפגינו נגד המלחמה כבר מהשבוע הראשון של התקיפה על איראן.

התפקיד שלנו היום הוא לא רק לעצור את המלחמה הזו, אלא לעצור גם את המלחמה הבאה. את הסבב הבא. את מלחמת הנצח שמוכרים לנו כגורל.

ואני רוצה לומר משהו ברור: ביטחון לא יבוא ממלחמה. ביטחון לא יבוא מחיסולים. ביטחון בטח לא יצמח מהמשך השליטה צבאית על מיליוני פלסטינים שחיים כאן באותה מולדת.

ביטחון יכול לצמוח רק מתוך שלום. ושלום - רק מתוך שוויון.

אבל כדי להגיע לשם אנחנו חייבים להביט בעיניים פקוחות על מה שמוביל אותנו שוב ושוב למעגל הזה. המלחמה הזו היא לא רק תגובה לאירוע כזה או אחר — היא תוצאה של תפיסה עמוקה של עליונות. עליונות שיש לה שני פנים: מצד אחד, האמונה שיש עם שהוא טוב יותר, זכאי יותר, חשוב יותר. ומצד שני — האמונה שאנחנו נרדפים לנצח, שאין לנו ברירה אלא לחיות על החרב. שתי האמונות האלה יחד מייצרות מציאות שאין בה אופק - רק פחד, רק אלימות, רק עוד מלחמה.

והגיע הזמן לומר גם את זה: מצב החירום של ישראל לא התחיל בשביעי באוקטובר ובטח לא התחיל בדיבורים על האיום האיראני, הוא איתנו מאז 1948.

במשך שנים אמרו לנו שזה הכרחי. שאפשר להיות דמוקרטיה - ולשלוט על מיליוני פלסטינים בלי זכויות. שאפשר לרצות שלום - ולהמשיך להחזיק בעליונות. אבל זה לא עובד. זה אף פעם לא עבד.

והיום אנחנו רואים את התוצאה: הרס, אובדן, ושבר מוסרי עמוק. בגדה המערבית מתרחשת נכבה מתמשכת. נישול אלים וטיהור אתני מאורגן. ובעזה- הרס והרג והמשך ההשמדה. וכאן - הפיכה משטרית ממשיכה בזמן שילדים רצים בין אזעקות למקלטים, ודור נוסף גדל על פחד.

אבל אנחנו מסרבות לקבל את זה כגורל. ולכן אנחנו כאן כדי לומר: יש דרך אחרת. לא עוד גאווה רגעית של כוח. לא עוד אשליה של שליטה.

במקום זה - אומץ. אומץ לבחור בשוויון. אומץ לדמיין עתיד אחר. משותף, אומץ לבחור בשלום.

כל עוד לא נפתור את השליטה בעם אחר לא נחיה את החיים הבטוחים והטובים שאנחנו כל כך מייחלים להם. כי בין הים לירדן יש שני עמים החולקים את אותה מולדת ואף אחד מאיתנו לא הולך לשום מקום. כי רק הסדרים של שלום ושוויון יכולים לפתוח כאן חיים אפשריים. רק הם יכולים לתת אופק פוליטי אמיתי - לשני העמים.

זה מתחיל בהחלטה אחת פשוטה ואמיצה:

להפסיק את המלחמה.

לדרוש שלום.

תודה.

צילום: צחי דברת | תל אביב

צילום: אורנה קופרמן | ירושלים

צילום: רן דמבו | חיפה

ליאורה אילון | ניצולת כפר עזה, אימו של טל אילון ז"ל, מפקד כיתת הכוננות

ערב טוב.

שמי ליאורה אילון, אני בת 73, אמא לארבעה, סבתא לשבעה נכדות ונכדים. בשבעה באוקטובר הייתי נצורה בממ"ד שבביתי, בכפר עזה, במשך 35 שעות, עם שתיים מנכדותי, ושניים מילדי. בני טל, שהיה מפקד כיתת הכוננות בכפר עזה יצא מביתו בשעה 6.42 בבוקר של השבעה באוקטובר, ומעולם לא שב אליו. הוא נלחם במחבלים עד טיפת דמו האחרונה. בהיותו פצוע, הוא המשיך לפקד על כיתת הכוננות, ובנשימותיו האחרונות, רגע לפני שנהרג מכדור נוסף שפגע בו, הוא בחר להתקשר למפקד כיתת הכוננות של הקיבוץ השכן, קיבוץ סעד, ולהתריע בפניו שיש המון מחבלים בכפר עזה, שידאג לנעול את כל השערים בקיבוץ, שיוציא את כיתת הכוננות ושיפרוס אותה על גדרות הקיבוץ. בעשותו כן, טל הציל את אנשי קיבוץ סעד, שאיש מהם לא נפצע ואיש מהם לא נרצח.

זהו סיפור על בני אהובי, שברגעים האחרונים לחייו, פעל על פי אמונותיו וערכיו. אני זוכרת שכבר באוטובוס שלקח אותנו, הניצולים האחרונים מכפר עזה, לקיבוץ שפיים, כשאני עדיין המומה, מבולבלת, לא יודעת מה עם שאר בני משפחתי שהיו בכפר עזה, ידעתי בוודאות שני דברים. הדבר הראשון היה, שהעולם, כפי שהכרתי אותו, איננו עוד. העולם השתנה לבלי הכר, ושום דבר לא יהיה עוד כפי שהיה. הדבר השני שידעתי כבר אז באוטובוס לשפיים היה, שאני לא אתן לעולם לשנות אותי, את האמונות שלי, ואת מי שאני.

הייתי פעילת שלום לפני השבעה באוקטובר, ואמשיך להיות פעילת שלום גם לאחר מה שקרה לי, למשפחתי, לקהילה שלי ולמדינה שלי. מתוך ידיעה זו, הצטרפתי כבר בשבעה של טל לפורום המשפחות השכולות הישראלי – פלשתיני. בתוך האבל הכבד על טל שלי, על חברי הקהילה שלי, 64 במספר שנרצחו ונהרגו, בתוך השבר הגדול שקרה לנו, ידעתי כי זה הדבר הנכון לעשות. כמו בני, טל, פעלתי על פי ערכי ואמונותי. ידעתי שאין תוחלת למלחמת נצח. ידעתי, שללא אופק מדיני, לא יהיו לנו חיים. לא לנו, ולא לשכנינו בגדה המערבית ובעזה, החיים ללא אופק וללא תקווה כלשהי, מזה שנים.

הדרישה לאופק מדיני, הדרישה להחיל במדינה הזו ערכים שהם לב ליבו של המוסר היהודי, זו, בעיני, משימת חיינו בעת הזו. מוטל עלינו, כחובה אזרחית, להשיב לעצמנו מדינה שבה יש שלטון שרואה את האזרחים, שדואג להם, אך רואה גם את שכניו, ומתוך עמדה של כוח מושיט להם יד לשלום.

עשרת הימים הנוראים הללו, שבין יום השואה ליום הזיכרון, הם ימים קשים עבורי במיוחד. אך אלו גם ימים של חשבון נפש לכולנו. האם עשינו מספיק כדי לדאוג שמה שאנו מאמינים בו אכן יקרה? האם פעלנו די כדי שמה שאנחנו מייחלים אליו יהיה בהישג ידינו? אנו חיים בתוך זמן קשה ממש, זמן בו נראה שאנו במדרון חלקלק שסופו מי ידע. אך זהו גם זמן שיש בו תקווה לשינוי. חובתנו היום היא לשאול איש ואישה את עצמנו: מה חשוב באמת, כאן ועכשיו? אני עומדת כאן היום, מעל במה זו, בימים הקשים האלה, כי עבורי משימת החיים היא לפעול לכך שהמדינה שאני כה אוהבת תהיה מדינה דמוקרטית, ליברלית, כזו שנשענת על ערכים יהודיים, מתוך אהבת האדם וראיית האחר. שכחנו כבר כמה חמלה, אהבת הגר, הדאגה ליתום ולאלמנה יש בתרבות היהודית. וכפי שציטט הנביא הושע מפיו של אלוהים בעצמו: "כִּי חֶסֶד חִפְצָתִי וְלֹא זֶבַח וְדַעַת אֱלֹהִים מַעֲלֹת". מי ייתן ונדע לפעול יחד למען מדינה שתהיה ראויה למותו של טל בני, ולמותם של רבים וטובים, חיילות, חיילים ואזרחים, שחיהם נגדעו לשווא על מזבחות מלחמות הנצח.

נס ציונה

18 אפריל 2026

שולי דיכטר | מייסד-שותף של מרכז ניסאן לחקר החברה המשותפת במכון ון-ליר
חבר בתנועת 'ארץ לכולם'

ערב טוב,

אני מביא אליכם הערב ברכה חמה מצומת כרכור, שם כבר יותר משלוש שנים אנחנו מחזיקים את לפיד השינוי במוצאי השבתות, כמוכם כאן. הבחירות הקרובות יתנהלו מסביב לשחיתות השלטונית; ההפקרה הבטחונית; יוקר המחיה, ועוד. הערב אני רוצה להפנות את המבט שלכם אל עניין שהכי משפיע על החיים שלנו, אבל מדברים עליו הכי פחות: השלום עם העם הפלסטיני.

כשנולדתי, המשפחה שלנו התגוררה כאן בנס ציונה, במרחק של 1500 מטר מכאן, במבנה של בית-באר באמצע פרדס שבעליו ותושביו הפלסטינים נאלצו לעזוב אותו, או יותר נכון - גורשו ממנו, כי הרי מי עוזב מרצונו פרדס ובית?

מלחמת מאה השנים בין העם שלנו החוזר למולדתו, לבין העם שישב בה זה מכבר, הגיעה לשיא בשנת 1948 ועכשיו אנחנו בשיא השני שלה. עכשיו כבר עמוק לתוך ההיסטוריה, הממשלה הזאת מובילה בהכרה מלאה אל מלחמת-נצח; ואני כל כך מקווה שהממשלה שתבוא עלינו לטובה בעוד חצי שנה בערך, תוביל לסיום מלחמת מאה השנים ותעצור רגע לפני שנכנסים למלחמת-נצח.

אפשר לעשות את זה בהשלמה עם קיומם הלאומי של הפלסטינים במולדת שלנו; והשלמה של הפלסטינים עם קיומנו הלאומי במולדת שלהם. כי הארץ כולה, בין הירדן לים, היא מולדת שאיננה שייכת לאף אחד משניהם, אבל שני עמים משתייכים אליה בעבותות של אהבה וכיסופים, בחזון לאומי, בהיאחזות ובצומוד. שני עמים במולדת אחת.

בשנת 1905, לפני 120 שנה, יצחק אפשטיין, איש ראש פינה, נתן הרצאה באולם צדדי בקונגרס הציוני בבאזל ותיאר בה את הגירוש של תושבי ג'עוני ותושבי אלמוטלה ובמקומם הוקמו ראש פינה ומטולה. ההרצאה הזאת התפרסמה בשנת 1907 כמאמר בעיתון "השילוח". תחפשו באינטרנט לפי שם המאמר: "שאלה נעלמה" מאת יצחק אפשטיין. "לכל עניני ארצנו אנו שמים לבנו, על הכל אנו דנים ומתוכחים, את הכל אנו מהללים ומחללים, אך דבר אחד של מה בכך שכחנו: כי יש בארץ חמדתנו עם שלם, שנאחז בה זה מאות בשנים ומעולם לא היה בדעתו לעזבה." זה לא מה שכתבתי השבוע. השורות האלה נכתבו בשנת 1905 ואפשטיין התריע כבר אז שהגשמת הציונות לא תיתכן על חורבות העם הפלסטיני.

נכון, כעבור 120 שנה יש לנו במה להתגאות: תחיית השפה העברית; חקלאות חדשנית; שירה וספרות; המוזיקה הנהדרת; הקואופרציה שהפכה למדינת רווחה; המדע המשגשג; ההיי-טק. יו ניים איט – אבל כל גן העדן המדינתי הזה נבנה על חורבות העם הפלסטיני והחורבות האלה לא מפסיקות לנוע מתחתינו. החרבת עם היא פגיעה קשה במוסר האנושי. אין עם שישלים עם מה שהעם הפלסטיני עבר, ועובר גם עכשיו. לא אנחנו השלמנו עם גלות, וגם הם לא ישרו לעולם עם הגלות שלהם, מחוץ למולדת וגם בתוכה.

והיום - שבעה מיליון פלסטינים בין הירדן לים; שבעה מיליון יהודים בין הירדן לים. שני העמים כאן להישאר. אלה הם שני הלוחות הטקטוניים המונחים מתחת לפני הנוף שבין הירדן לים; והעתיד שלנו, החיים מעל פני האדמה, תלויים באופן מוחלט ביחסים בין שני הלוחות הללו. מהו העתיד הזה? ממה מורכבים יחסים טובים בין הפלסטינים והיהודים? עכשיו אנחנו נלחמים, אבל העתיד דווקא מורכב משותפות בפיתוח הארץ לטובת כל תושביה, ללא הבדל דת גזע ומין. (נשמע מוכר?)

עקרונות של שותפות בין העמים נראים דמיוניים היום, כמו שהאיחוד האירופי נראה דמיוני בשנות ה-30 וה-40 באירופה, וכמו שארצות הברית של אמריקה נראתה דמיונית בזמן מלחמת האזרחים שם, ויש עוד הרבה דוגמאות. גם כאן זהו העיקרון: היחסים בינינו לא ייבנו על הפרדה, אלא על שותפות בניהול החיים במולדת: המסגרת המדינית יכולה להכיר בשונות בינינו – בשתי מדינות, שיש להן מוסדות משותפים המחייבים את שתי הממשלות לשיתוף פעולה מבני ביניהן. קונפדרציה. ותוכלו למצוא פרטים על ההצעה באתר [A Land for All](#) ארץ לכולם [بلاد للجميع](#). גם המשטר החברתי שאנחנו חיים בו עכשיו הוא משטר של הפרדה. צריך לשבש את ההפרדה הזאת כל הזמן – באמצעות מגע ישיר ושוויוני, בשותפות.

ורבים מאד מאמינים בשלום מתוך שותפות, ותומכים בעתיד מדיני שיוכל להכיל אותנו כאן במולדת האהובה, הפצועה, הכואבת. אם נצליח למנוע את מלחמת-הנצח, נוכל לרפא גם את הקרעים בעם פנימה. וכשנסיים את מלחמת מאה השנים, נוכל להתפנות באמת לבניין המולדת. ביחד. המרחבים המשותפים ליהודים ופלסטינים קיימים כבר ממילא: באוניברסיטאות, בבתי החולים, בקניונים, ובכלל, במרקם החיים שלנו. אבל יש גם יותר מזה: עשרות אלפים בארץ כבר מקיימים שותפות יהודית-פלסטינית: בקהילות; בבתי הספר הדו לשוניים; בתרבות ובאמנות; בעסקים; ברשויות המקומיות.

לסיום, הנה, דוגמה לשותפות בעסקים: המשקפים האלה שאני מרכיב עכשיו. קניתי אותם בכרכור, בחנות שנקראת "אופטיקס", בבעלות משותפת של אופטומטריסטית פלסטינית מוואדי עארה ואופטומטריסט יהודי מפרדס חנה. המשקפים האלה לא ורודים... הם חדים ובהירים, אלה הם המשקפים שלי לטווח הרחוק.

תודה רבה על ההקשבה.

59

צילום: שני תמים | זכרון יעקב

צילום: נעם אמיר | תל אביב

מאבקה לדמוקרטיה עווייון ועשלוס

פרופ' אורן יפתחאל | אוניברסיטת בן-גוריון בנגב**'מהים עד הנהרות' – אפרטהייד מתפשט במקום שלום?**

היתוך של נאום בארוע מחאה והרצאה במכינת הנגב בניצנה

לכולם שלום – חשוב שבאתם לכאן היום למחות נגד הממשלה למרות הפסקת האש השברירית. כל הכבוד! לא יהיה שינוי בישראל ובכול האזור בלי שאנשים כמוכם יחשבו ויפעלו נגד המלחמות והעוולות מסביב. אך אני כאן היום לא רק למחות נגד ממשלת הדמים – אלא להבין יחד את האירועים האחרונים אל מול השלב הנוכחי של הסכסוך הישראלי-פלסטיני.

אתחיל באמירתו המפורסמת של מהטמא גאנדי, לוחם החופש ההודי "אם מדינאי צריך לבחור בין פחד לבין שלום, תמיד עדיף השלום". לצערנו ולזעמנו אצל ממשלת ישראל, המצב בדיוק הפוך, כמעט תמיד יבחרו להשליט פחד, אלימות ומלחמות.

לפני הכל יש לומר – ממשלת ישראל הנוכחית ראויה לכל גינוי והתנגדות. ממשלה שמבקשת לקטב ולפורר את החברה למען הנצחת שלטונה, לחשוף את תושבי הארץ לסכנות חסרות תקדים ומלחמת נצח, להעמיק את דיכוי הערבים הפלסטינים בכול הארץ ולבודד את ישראל למקום הנמוך והבזוי ביותר בו הייתה המדינה אי פעם. בו בזמן, קריטי גם לראות איך יוצאים מהמבוך.

כדי להבין איפה אנו נמצאים צריך לצאת לרגע מאירועי השעה ולהרחיב את העדשה, או יותר נכון את המראה. אם נעשה זאת נראה גם שרוב הציבור בישראל כולל המרכז שמאל – ואולי גם חלק מהקהל כאן – לא רואה כיצד גם הוא חלק מהמצב המשברי העמוק שהוליד את המלחמה הנוכחית, ולצערנו כנראה יוליד עוד סכסוכים אלימים. מצב זה אני מכנה 'אפרטהייד מתפשט'. אין הכוונה להאשים אלא להבין היכן אנו נמצאים ולמצוא דרכים לצאת מהמשבר.

כדי להבין חייבים להסיט את העדשה לשנת 1948, שהיא 'שנת האפס' של הסכסוך אותו אנו חווים עד היום. שנה מפוארת זאת ליהודים היתה אסונית לפלסטינים. כמעט שלושה רבעים מהעם הפלסטיני גורש, ברח והכי חשוב, לא הורשה לחזור לבתיהם 'בנכבה' הפלסטינית. מעל 400 כפרים ועיירות הוחרבו על-ידי ישראל. כאן כבר מתחיל תהליך ההתפשטות והדיכוי – ישראל כובשת שטחים הרבה מעבר להחלטת האו"ם ומטילה ממשל צבאי על הערבים.

נכון שזה לא חד-צדדי – הפלסטינים ומדינות ערב התנגדו להחלטת החלוקה, ועל כך הם משלמים מחיר, של אובדן טריטוריה וגירוש המוני. אבל ישראל לא עצרה בניצחונה המזהיר במלחמת הישרדות ולא שאפה לשלום, אלא לעוד ועוד התפשטות.

כך המשיכה ישראל במסע שלא נפסק עד היום של "ייחוד הארץ" או בערבית 'תהוויד אל-ארד' – הפקעת קרקעות, הריסת בתים, התנחלויות, והגבלת הפלסטינים שנשארו במובלעות קטנות, ומחוץ למעגלי הכוח הפוליטי.

שימו לב להיקף - בתוך הקו הירוק בבעלות היהודים היו לפני 1948 רק 8 אחוז מהקרקע, פלוס 5 אחוז של קרקעות המנדט. היום המספר הזה עלה מ 13 ל 96 אחוז! כלומר תהליך נישול עמוק לפלסטינים שכלל הקמת כ-700 יישובים בכול חלקי הארץ, רבים מהם על קרקעות פלסטיניות.

אבל ישראל לא עצרה גם שם - משטר ההתפשטות והדיכוי עבר לשטחים שנכבשו ב-67 ומאז הוא בעיקר, אך לא רק, פועל שם, עם המנגנון העצום והחזק שהוקם - הצבא, רשות מקרקעי ישראל, הקק"ל, תנועות התיישבות ועוד.

בשלב הראשון, עד שנת 2000 הוקמו כ-120 התנחלויות, הופקעו במחצית הקרקעות הפלסטיניות בגדה, והוקמו מועצות אזוריות יהודיות החולשות על 60 אחוז מהגדה. בשלב שני, בעשרים שנה הראשונות של המאה ה-21 קמו גם כ-180 'מאחזים' ללא תכנון ממשלתי, אך כולם חוברו לתשתיות על ידי הממשלה והן מוגנות בידי הצבא. בו בזמן נהרסו מעל 3,000 בתים של פלסטינים, כביכול עקב חוסר אישור תכנוני. האפרטהייד זועק לשמיים.

בשלוש השנים האחרונות אנו חוזים בשלב חדש. בעקבות טבח החמאס הנורא ב-7 באוקטובר - מעשה הטרור האיום ביותר בתולדות הסכסוך - פרצה מלחמת 'חרבות ברזל' שהובילה להשמדה של רוב רצועת עזה וכיבוש ישראלי מתמשך של מחצית השטח. גם בגדה היהודים שולטים כבר במעל מחצית הקרקעות.

כך, מאז השביעי באוקטובר ישראל שמטה כל רסן, ניפצה את חוקי המלחמה והמשפט הבינלאומי בניסיון להשתלט סופית על השטחים הפלסטינים. כך קמו עוד במאה מאחזים וכששים חוות של מתנחלים, ואיתם רשת תשתיות שנבנתה רק ליהודים. בו בזמן, טרור יהודי עקבי ואכזרי תוקף כפרים, מחריב, הורס והורג. מסע זה גרם כבר לכ-80 קהילות פלסטיניות לעקור מבתיהם. למבצע הזה קוראים 'טיהור אתני' שהוא פשע מלחמה ופשע נגד האנושות.

אך התיאבון לא נגמר שם. הד.נ.א של משטר ההתפשטות והדיכוי דחף את ישראל עוד מזרחה וכעת גם צפונה עם כיבושים בסוריה, מתקפת ששת השבועות באיראן, וחשוב ביותר ניסיון להשתלט על לבנון עד נהר הליטני, יחד עם גירוש כמעט מיליון לבנונים, ובמקביל תוכניות התיישבות יהודית מטעם כמה ארגונים. אסור לשכוח כמובן את פעולותיהן של איראן וחזבאללה ושרידי חמאס, התוקפים את ישראל, אך קרב האגרוף הזה אינו שוויוני. ישראל חזקה פי כמה ומנצלת את התגרות אויביה להתפשט, לדכא, לגרש ולהרוס.

כך בעוד הפגנות הפלסטינים ברחבי העולם מהדהדות את הסיסמה 'מהים עד הנהר, פלסטין תשחרר', ישראל למעשה מקדמת מהלך דומה אך הפוך בשטח, לא בהפגנות, תחת הכותרת 'מהים עד הירדן והליטני - כל הארץ היא שלנו'.

תשאלו - מה רע? אנחנו חזקים אז מתפשטים. אז זהו שלא!! כידוע המשפט הבינלאומי, שגם נתן זכות קיום לישראל, קובע שאסור להשתלט על טריטוריות בכוח. אסור! רוסיה למשל חטפה סנקציות רציניות בגלל הפלישה הלא חוקית לאוקראינה. אותו משפט הבינלאומי שהביא תקופת שלום ושגשוג חסרת תקדים לעולם בשבעים השנה האחרונות גם מגן עלינו.

וכאן נכנסת ההפיכה המשטרית, שלא רק מבקשת לפורר את הפרדת הרשויות ולהעביר את כל הכוח לממשלה, אלא גם להבטיח שההשתלטות על השטחים לא תיעצר בידי הרשות

השופטת, בה קיימים עדיין שופטים רבים שערכיהם דמוקרטים והם מבקשים לבצר את שלטון החוק. כמו שכתב מיכאל ספרד בספרו האחרון. ההפיכה המשטרית היא 'כיבוש מבית'.

מהלכי ההפיכה המשפטית יחד עם ההתפשטות היהודית מעמיקים את האפרטהייד - משטר לא דמוקרטי שבאופן מבני וחוקי מפריד ומטפח את עליונות קבוצת זהות אחת על שכנותיה. כך עושה ישראל בנגב, בגדה, בעזה וכעת גם בלבנון. נזכיר שאפרטהייד הוא אחד מהפשעים הגרועים ביותר נגד האנושות, ומוביל תמיד לסכסוכים, אי יציבות ובעיות ביטחוניות.

מלחמת איראן, שתוצאותיה לא ידועות עדיין, היא חלק מאותו תהליך התפשטות, הפעם הפעלת כוח במרחק מדהים של 1500 ק"מ. אך עיקר חשיבותה לסכסוך המקומי נעוץ בהסטת תשומת הלב מהמשך ההתפשטות המקומית, בנגב, בגדה, בעזה ובלבנון. לכן אפשר להגיד שמתקפת איראן והתשוקה להגיע לליטני כרוכות אחת בשנייה, ושתייהן מחזקות את דמיון ההתפשטות 'מהים עד הנהרות'.

אסור לשכוח שהמהלכים האלה מופרעים, אלימים, בלתי חוקיים, ושהם מכניסים את כלנו למלחמת נצח, נגד הפלסטינים והשכנים בעולם הערבי. נכון גם חמאס, ג'האד אסלאמי וארגונים אחרים מתנגדים לשלום ופועלים בטרור. אסור לזלזל בהם, אך גם לא לתת להם משקל יתר. אנחנו יכולים להחליט על פיוס בין העמים, ללא ספק רוב הפלסטינים יצטרפו, כי רובם שואפים לשלום.

אך הממשלה? במקום ללחוץ את היד המושטת לעברינו מהפלסטינים ורוב מדינות ערב לשלום כבר שנים ארוכות. במקום להתקדם לשלום עם סעודיה, סוריה ולבנון – מדינות המעוניינות בנורמליזציה על בסיס החוק הבינלאומי -- ישראל ממשיכה להפר את החוקים, לבנות התנחלויות, חוות ולגרש פלסטינים בשטחים וגם בנגב. במקום לשלב ידיים עם מדינות האזור נגד איראן, ישראל מתחפרת במדיניות ההתפשטות והדיכוי הפושעת שאף אחד לא יקבל, לא היום ולא מחר!

אז מה עושים? קודם כל מתנגדים ומוחים. יופי שבאתם לכאן, זה מעולה אבל לא מספיק. כל אחת ואחד ימצאו את הדרכים שלהם, אבל אזכיר לכם שזאת לא רק אפשרות, אלא חובה להתנגד בצבא לפקודות לא חוקיות. זכותכם להחליט שאתם לא משרתים את הכיבוש הלא חוקי, לא מהווים את צבא האפרטהייד. כל אחד בדרכו שלו.

אך מעבר להתנגדות חייבים לבנות אלטרנטיבה. האופוזיציה היהודית בארץ חלשה בזה מאוד, והיא חוטאת לתפקידה. מעבר 'לרק לא ביבי' האופוזיציה לא מציעה כמעט כלום מול משטר הכיבוש, התנחלות ואפרטהייד שיצרו ממשלות הימין. אני מציע לכם את תוכנית 'ארץ לכולם'.

וכאן רוצה להזכיר לכולם את תנועת השלום היחידה המשותפת לפלסטינים ויהודים – תנועת 'ארץ לכולם'. בתנועה זו, שאני גאה להיות ממייסדיה, אנו מאמינים שרק הכרה בכך שהארץ היא מולדת של שני העמים שווים תביא לפיוס. הכרה הדדית שכזאת תוביל להקמת שתי מדינות, כמו שקובע המשפט הבינלאומי, אבל מדינות אלה יישאפו לגבולות פתוחים, בירה משותפת באזור ירושלים, חקויות מלאות ליהודים שיבחרו לגור בפלסטין, ופלסטינים שיגורו בישראל.

זהו מסלול שונה מהמטרה העמומה 'היפרדות מהפלסטינים' – 'אנחנו שם והם פה' כפי שהשמאל דרש שנים ארוכות. לטעמנו רק שילוב כלכלי ומדיני בין שתי המדיניות, תוך בניית קונפדרציה במודל האיחוד האירופאי, יובילו לשלום אמיתי, יציב ובר קיימא

אם כך -- לא טהרן, לא ליטני, אלא שתי מדינות במולדת המשותפת -- פלסטין וישראל. במקום התפשטות ואפרטהייד, שוויון, צדק ודמוקרטיה. זה העתיד אליו אני וגם אתם מקדמים.

זהו גם הסיכוי היחידי לכם, וגם לילדים ולנכדים שלי, לחיות בארץ שתחדל ממלחמות, ותבנה כאן חברה דמוקרטית צודקת ומשגשגת. בשביל זה צריך להתארגן, להציב חלופות למלחמות ולפשעים, לשלוח את הממשלה הזאת הביתה.

ונסיים במקורותינו האומרים - "סֹרַם מֵרַע וְעֹשֶׂה טוֹב בְּקֶשׁ שְׁלֹמֹה וְרַדְּהוּ" ויפה שעה אחת קודם!

הרבנית לאה שקדיאל | מחנכת ואקטיביסטית חברתית

כשהזמנתי לדבר בהפגנה הראשונה בבאר שבע נגד המהפכה המשפטית, ליד בית יד לבנים, הגעתי עם דגל ישראל ודגל פלסטין מוצמדים אל החולצה שלי. כי מהרגע הראשון טענתי כי נייר הלקמוס שלנו הוא היחס אל הערבים – האם אנחנו מדינה יהודית אתנוצנטרית שמבקשת לחיות לאור האמירה בתנ"ך שהארץ הזאת ניתנה רק לנו, או מדינה יהודית דמוקרטית מודרנית המבוססת על החזון הציוני, יהדות ריבונית אחראית. אני חושבת שאנחנו נמצאים במצב של הכרעה קריטית לגבי הזהות שלנו. כל הסיסמאות על אחדות שמנסות לטשטש את ההכרעה הקריטית הזאת הן בעיניי מצג שווא, שקר מסוכן. אני עומדת פה היום כדי לתמוך בהכרעה חד משמעית לטובת יהדות של דמוקרטיה.

אני מתביישת שהציבור הדתי שמתוכו אני באה, נושא את שם היהדות והתורה לשווא, מחלל אותה על כל צד ושעל, ונושא גם את שם הציונות לשווא, מחלל אותה על כל צד ושעל. אני שמחה שאני יכולה היום להגיד, כששואלים אותי לאיזה ציבור את שייכת, אז אני יכולה להגיד אני השמאל האמוני, ולא "ציונות דתית".

השבוע חגגנו את יום העצמאות. במגילת העצמאות, שהוא מסמך שמצביע על כיוון, על הצהרת כוונות. איך זה יכול להיות שהמסמך הזה הפך להיות למשהו שרק חלק מהציבור שלנו דוגל בו היום? במסמך הזה יש שני עקרונות שאסור להתפשר עליהם. אחד הוא שוויון לכל האזרחים. יהודים, ערבים, לא משנה, כל האזרחים, שוויון. והעיקרון השני – הושטת יד לשלום גם בעיצומה של מלחמה.

גם המילה שוויון וגם המילה שלום הפכו למילים גסות שכל מי שמזכיר אותן נתפס כאויב, כאדם מסוכן. צריך לסתום לו את הפה. אני צריכה להזכיר שסתימת הפיות של אזרחים ערבים במדינה הזאת היא הרבה יותר חמורה מסתימת הפיות של אזרחים יהודים.

אני גאה מאוד להשתתף יחד עם יהודים דתיים אחרים בתוך השמאל האמוני, בקבוצה אקטיביסטית שנקראת "בני אברהם". אנחנו מבצעים נוכחות מגינה על פלסטינים בשטחי הגדה המערבית. פרעות מתרחשות שם יום יום. ביזה, התקפה, התגרות, אלימות, גניבה, שוד, פגיעה והרג. רצח. גם רצח. הזוועות האלה מתרחשות שם יום יום, בקושי מגיעות לתקשורת, מסתובבות בקבוצות וואטסאפ מסוימות וכמובן בתקשורת הבינלאומית.

הזוועות האלו מתרחשות כביכול על ידי נוער שירד מהפסים. שטויות. אנחנו רואים בשטח את הרבש"צים של היישובים, דוהרים על טרקטורונים ועל ריינג'רים. אנחנו רואים את החיילים, את משמר הגבול ואת המשטרה משתפים פעולה עם המאחזים הללו, משתפים פעולה עם האלימות הנוראה שמתרחשת. עוצרים את הפלסטינים במקום את אלה שמבצעים את האלימות הזאת נגד בני אדם שנבראו בצלם אלוהים. נגד בני אדם שחולקים יחד איתנו את הארץ הזאת, ואיתם אנחנו חייבים לעשות שלום.

חשוב מאד להגן על בית המשפט. הרי אנחנו יודעים שהמשטר הנוכחי שלנו כבר למעשה ביטל את ההפרדה בין הרשויות, מפני שהכנסת כבר איננה רשות עצמאית, מחוקקת. תפקידה של הרשות המחוקקת הוא להגביל בחוקים את הרשות המבצעת, לא להיות זרוע של הרשות

המבצעת. אז המטרה הבאה היא למחוק כמובן גם את העצמאות של רשות השופטת, את היכולת המובנית של הרשות השופטת להגביל את הרשות המבצעת. ברור שהמאבק על בית המשפט הוא בלב ליבו של המאבק שלנו, אבל אי אפשר לבדוד את הנקודה הזאת מתוך כל המסכת.

כל עוד ממשיך ממשיך הטיהור האתני הזה בשטחים הכבושים, כל עוד ממשיכות הריסות הבתים בנגב, הדיכוי של הציבור הבדואי בנגב. כל עוד אין כאן שוויון ערך של כל בני האדם – לא נשיג את מטרתנו – מדינה משגשגת, שגשוג ממנו נהנים כולם. הדמוקרטיה המודרנית היא חידוש היסטורי, מצב של ווין-ווין, מצב שבו כולנו שותפים, כולנו מוכנים שכל אחד מאיתנו יוותר קצת, כדי שכולם יהיה מספיק. אף אחד לא יכול לקבל את הפנטזיות הפרועות שלו. כל אחד יקבל מספיק כדי שכולם יהיה מספיק.

זאת המשמעות של דמוקרטיה. זאת לא שאלה של חרדים או של אתאיסטים, של טרנסים או כל דבר שהוא. כל אחת מהזהויות הללו עומדות לבחירה של האזרחים, אבל כולם, חרדים ואתאיסטים כאחד, צריכים להיות מחויבים למדינה יהודית כפי שהיא מוגדרת במגילת העצמאות, מדינה של שוויון ושל שלום. שוויון מלא ליהודים ולערבים, ושלום עם כל הערבים, ובראשם הפלסטינים.

סאוסן מסארווה | אשת חינוך, חוקרת עיצוב מקומי ומפתחת תהליכים פדגוגיים לחשיבה ביקורתית ושינוי חברתי
חברת ועד בתנועת "ארץ לכולם"

מתי אקדמיה מפסיקה לשאול - ומתחילה להצדיק?

האם זה עדיין מרחב של חשיבה ביקורתית, או מנגנון שמנהל מציאות?

זה הרגע שבו הבנתי: האקדמיה בישראל כבר לא מתבוננת מהצד - היא בחרה צד.

זה לא כשל, לא עיוורון ולא "מורכבות" בלתי נמנעת. זו בחירה מודעת, מצטברת ושיטתית - בחירה שאינה מתרחשת בהחלטה אחת גלויה, אלא נבנית דרך שפה, מדיניות, סדרי עדיפויות וגבולות שיח. זו בחירה להישאר בתוך גבולות המשטר, לשרת את יציבותו, ולשמר את תנאיו - גם כאשר המציאות עצמה דורשת בדיוק את ההפך. וברגעים שבהם ידע אמור להפוך לעמדה, שבהם מחקר אמור להתנגש עם כוח - האקדמיה בישראל אינה רק נמנעת מהתנגשות; היא מתמקמת בפועל בצד שמגן, מצדיק וממשיך את הסדר הקיים.

זו לא היעדר שפה - זו שפה שמגינה.

האקדמיה אינה שותקת; היא מדברת ללא הרף. אך היא מדברת באופן שמאפשר להמשיך הלאה מבלי לשנות דבר. כאן בדיוק נכנסת השפה - לא ככלי לתיאור המציאות, אלא כמנגנון שמארגן אותה כך שלא תהיה בלתי נסבלת. כאשר יש מאות מקרים מתועדים, מצולמים ומופצים של אלימות מתנחלים כלפי פלסטינים - לעיתים בנוכחות או בגיבוי כוחות צבאיים - האקדמיה נמנעת מלקרוא לזה "טרור יהודי". במקום זאת היא בוחרת במונחים כמו "אירועים חריגים", "חיכוך", "הסלמה מקומית" או "מורכבות בשטח".

זו אינה רק בחירה סגנונית; זו פעולה אתית ופוליטית. משום שהשפה האקדמית אמורה להיות מחויבת לדיוק, לאחריות וליכולת לקרוא לדברים בשמם. כאשר היא מחליפה "טרור" ב"חיכוך", היא אינה מדייקת - היא מערפלת. היא אינה מנתחת - היא עורכת. בכך היא ממלאת תפקיד הפוך מזה שהיא אמורה למלא: לא לחשוף מנגנוני כוח, אלא להגן עליהם.

והפער מתחדד עוד יותר כאשר בוחנים את היכולת של אותה אקדמיה עצמה לפעול באופן הפוך לחלוטין בהקשרים אחרים. כאשר מדובר בפעולות של חמאס, השפה האקדמית אינה מהססת: היא מדויקת, חד-משמעית, נחרצת - קוראת לדברים בשמם, מגדירה, מסווגת ומגנה. כאשר מתרחשים אירועים לאומיים רחבים, האקדמיה אף יודעת להתגייס לשיח ציבורי מגויס - להדהד סיסמאות כמו "ביחד ננצח", לארגן יחזמות, לייצר קונצנזוס לשוני ומוסרי ברור. כלומר, אין כאן חוסר יכולת לשונית - יש כאן הבחנה. יש כאן תרגום שונה של המציאות, תלוי מקרה.

הבחנה זו אינה טכנית; היא נוגעת בלב האתיקה האקדמית. אם אקדמיה מחויבת לשקיפות, לדיוק ולניתוח ביקורתי - כיצד ייתכן שהיא מפעילה סטנדרטים שונים של תיאור והגדרה? כיצד ייתכן שהשפה משתנה לא לפי העובדות, אלא לפי זהות הפועלים? ברגע שבו השפה מפסיקה להיות כלי לחשיפת אמת והופכת לכלי לניהול מציאות - האקדמיה אינה רק מפרשת את העולם; היא משתתפת בעיצובו.

לאורך ההיסטוריה, זו אינה תופעה ייחודית להקשר המקומי. שפות מוסדיות שימשו שוב ושוב לטשטוש אלימות: משטרים קולוניאליים דיברו על "פציפיקציה" במקום דיכוי, מלחמות הוגדרו כ"מבצעים", ואפליה ממוסדת כונתה "סדר חברתי". השפה אינה רק מראה של המציאות—היא תנאי לאפשרות להתכחש לה. וכאשר דוחות מתמשכים מצביעים על דפוסים שיטתיים של אלימות—והאקדמיה ממשיכה לפרק, לרכך ולמסגר - מתברר שהיא אינה מבקשת להבין טוב יותר; היא מבקשת להימנע מהכרעה. זו בדיוק השפה שמגינה.

ומתוך המקום שבו השפה אינה רק מתארת אלא גם קובעת גבולות - מתבהרת גם המשמעות של מה שנקרא "ניטרליות".

האקדמיה יודעת לפעול בנחרצות כאשר היא בוחרת בכך. כאשר סטודנטים נקראים למילואים, נפתחות מיד מערכות של תמיכה: הקלות, דחיות, הכרה מוסדית ושפה ברורה של סולידריות. ברגעים הללו אין "ריבוי נרטיבים" ואין היסוס - יש עמדה, יש שפה מגויסת, יש פעולה.

אך במקביל, כאשר אותם כוחות עצמם מעורבים - ישירות או בעקיפין - באלימות כלפי אוכלוסייה אזרחית פלסטינית, מתרחש שינוי: השיח מצטמצם, הזהירות מתרחבת, והעמדה נעלמת. לא משום שאין מידע, אלא משום שיש גבול למה מותר לומר. הגבול הזה אינו מקרי; הוא מגדיר את המרחב כולו.

בתוך מרחב זה פועלים סטודנטים פלסטינים אזרחי ישראל, הנושאים מציאות כפולה: השתייכות למוסד אקדמי מחד, וקשר חי ולעיתים כואב למציאות שמחוץ לו מאידך. עבורם, הכניסה לכיתה אינה מעבר לניטרליות - אלא מעבר למרחב שבו השפה עצמה קובעת אילו חוויות מוכרות ואילו נותרות מחוץ למסגרת. לא מדובר רק בהיעדר ייצוג, אלא בהיווצרות היררכיה: יש כאב שמקבל מילים, ויש כאב שנותר ללא שפה.

פער זה אינו מופשט; הוא מתגלם בפרקטיקה היומיומית. כאשר אובדן של סטודנט אחד זוכה להכרה, שיח ותמיכה - ואובדן של אחר נותר מחוץ למרחב הדיבור - נוצר סדר בלתי מדובר אך עמוק. זהו סדר שבו לא כל חוויה נחשבת לידע, ולא כל כאב מוכר כחלק לגיטימי מהמציאות האקדמית.

יש מי שיכולים להישאר ברמת הדיון, ויש מי שנושאים את המציאות בגוף. עבורם, הפער אינו אינטלקטואלי בלבד - הוא קיומי. זהו רגע שבו השפה אינה רק מתארת את העולם, אלא קובעת מי נכלל בו ומי מודר ממנו.

וכאשר ההדרה הזו אינה נובעת מחוסר מידע - מתבהר שמדובר במשהו עמוק יותר.

האקדמיה מכירה את הנתונים, קוראת דוחות, מנתחת תיעודים. תפקידה של ההשכלה הגבוהה אינו רק לייצר ידע, אלא גם לעודד חשיבה ביקורתית ואחריות חברתית. אך כאן מתגלה הפער המהותי: לדעת זה לא להכיר. להכיר פירושו להסכים שהידע מחייב עמדה; לשאול מה משמעותה של אזרחות כאשר אלימות מתבצעת בשמה; להודות בכך שהשיח האקדמי עצמו אינו ניטרלי.

וזה אינו רגע חריג - אלא ביטוי למבנה עמוק יותר.

הבעיה אינה רק במספר האירועים, גם אם מדובר במאות מקרים בפרק זמן קצר. הבעיה היא שהמספרים אינם משנים את השפה. וכאשר השפה אינה משתנה, המציאות יכולה להחמיר מבלי לייצר שבר. לאחר אירועים דרמטיים, האקדמיה הישראלית הראתה עד כמה היא חלק מהמבנה: היא ידעה להתגייס, לתמוך, לנסח שפה ברורה - אך גם להמשיך לתרגם מחדש מציאות אחרת, להימנע מהתנגשות, ולשמר את הסדר דרך ניסוח ושתיקה.

בנקודה זו, מתברר שהשאלה אינה רק מה נאמר - אלא כיצד נקבע מראש מה בכלל ניתן לומר.

כפי שהראה הפילוסוף מישל פוקו, כוח אינו פועל רק דרך איסורים ישירים, אלא דרך ייצור של שיח - דרך קביעת הגבולות של מה שניתן לחשוב ולומר. מוסדות אינם רק מגיבים למציאות; הם מגדירים את תנאי האפשרות שלה. האקדמיה אינה חייבת לצנזר באופן מפורש - די בכך שהיא מייצרת נורמות של "איזון", "מורכבות" ו"מקצועיות", שבתוכן כבר ברור מה יישאר מחוץ לגבולות הלגיטימיות. כך נוצרת מציאות שבה שתיקה אינה נכפית - אלא נלמדת, מופנמת ומוצגת כבחירה רציונלית.

וכאשר מנגנון כזה פועל בדיוק כה רב - מתחדדת השאלה מה נותר מתפקידה של האקדמיה.

האקדמיה אינה מתעלמת ואינה מנותקת; היא מתפקדת. אך היא מתפקדת כך שהידע לא יהפוך לאיום, שהשפה לא תהפוך להתנגשות, ושביקורת לא תהפוך לאחריות. מכאן ואילך קשה להמשיך לקרוא לזה "חשיבה ביקורתית"; מדויק יותר לראות בכך ניהול של מציאות - ניהול שמייצר יציבות לשונית דווקא במקום שבו המציאות עצמה מתפרקת.

ואז עולות השאלות שלא ניתן עוד להדחיק: מה ערכו של ידע שאינו משנה דבר? מה משמעותה של אחריות אקדמית אם היא נעצרת בדיוק במקום שבו מתחיל הסיכון? האם ניתן לדבר על מוסר כאשר השפה עצמה בוחרת את מי לכלול ואת מי להשאיר מחוץ לגבולותיה? ומה נשאר מהאדם - כאשר גם הידע וגם המילים מפסיקים להגן עליו?

ההיסטוריה כבר הראתה לאן מוביל הרגע הזה. כאשר מוסדות ידע בחרו להישאר בתוך גבולות המשטר - ולא לאתגר אותו - הם לא נשארו ניטרליים; הם הפכו לחלק מהכוח. באירופה של המאה ה-20, אקדמיות ומדענים שיתפו פעולה עם משטרים טוטליטריים, לעיתים דרך שפה מדעית לכאורה, שסיפקה לגיטימציה למדיניות של הדרה, אפליה ואף אלימות. במשטרים קולוניאליים, ידע אקדמי שימש לא רק להבנה של עמים ותרבויות - אלא גם לניהולם, לשליטתם ולהצדקת הכפפתם. גם במקומות אחרים, כאשר האקדמיה בחרה "מורכבות" במקום עמדה, "איזון" במקום אמת - היא לא עצרה את ההידרדרות; היא לעיתים איפשרה אותה.

חזו בדיוק הנקודה: לאקדמיה יש כוח. כוח להגדיר מציאות, לנסח שפה, לקבוע מה ייחשב ידע ומה יישאר מחוץ לו. וכאשר כוח כזה פועל בתוך משטר - הוא אינו יכול להרשות לעצמו אשליה של ניטרליות. הבחירה לא להתערב היא עצמה התערבות; הבחירה לא לקרוא בשם היא עצמה פעולה.

כי ברגע שבו האקדמיה יודעת - אבל אינה מוכנה לומר, רואה - אבל אינה מוכנה להכיר, מבינה - אבל מסרבת להשליך מכך מסקנות - היא אינה רק נכשלת בתפקידה. היא הופכת לחלק מהמנגנון שמאפשר למציאות הזו להימשך.

זה הרגע שבו השתיקה כבר אינה ניטרלית. היא עמדה.

ולכן, אם יש משמעות למילים כמו אחריות, אזרחות וידע - הן אינן יכולות להישאר בגבולות הנייר או הכיתה. הן דורשות פעולה. הן דורשות מאיתנו, מתוך האקדמיה ומחוצה לה, לשאול לא רק מה נכון לחשוב - אלא מה נכון לעשות. יש כבר קולות רבים - סטודנטים, חוקרות, מרצים ואזרחים - הקוראים לשוויון מלא, המתנגדים לדיכוי, המבקשים לדמיין מחדש מרחב אזרחי משותף שאינו מבוסס על היררכיות של כוח, זהות או כאב. אולי דווקא מתוך הסדקים הללו ניתן להתחיל לבנות משהו אחר: מרחב שבו השפה אינה מוחקת אלא מכירה, שבו ידע אינו מסתפק בתיאור אלא מחייב עמדה, שבו האקדמיה אינה חוששת לאבד את נוחותה כדי לשמור על יושרתה.

זו אינה קריאה מופשטת. זו פנייה ישירה לבעלי ובעלות תפקידים - למרצים, לראשי מחלקות, לנשיאי אוניברסיטאות, לוועדות אתיקה - לבחון מחדש את גבולות השיח שהם מגדירים, את השתיקות שהם מאפשרים, ואת האחריות שהם נושאים. זו קריאה לפתוח מרחבים אמיתיים של שיח, לא כטקס של "הכלה", אלא כפעולה של הכרה: הכרה בזהות, בכאב, בהיסטוריה ובזכויות. זו גם הזמנה לסטודנטים ולסטודנטיות לא להסתפק במקום שניתן להם, אלא לדרוש מרחב שמכבד את קיומם המלא - בשפה, בזיכרון ובנוכחות. להיאבק על זכות הדיבור, על הזכות להישמע, ועל הזכות שהידע לא יופרד מהחיים עצמם. כי בסופו של דבר, מאבק אזרחי אינו מתחיל ברחובות בלבד - הוא מתחיל גם במילים, בשאלות, בנכונות להקשיב ובאומץ להפר את הסדר הקיים. ואם האקדמיה היא עדיין מקום של ידע, אז עליה לבחור האם היא משרתת את הקיים - או משתתפת ביצירת מציאות אחרת.

אולי מכאן יכולה לצמוח התחלה: לא מתוך הסכמה מלאה, אלא מתוך מחויבות משותפת - לצדק, לשוויון, ולאנושיות שאינה תלויה בזהות. השאלה היא כבר לא מה אפשר לומר - אלא מה אנחנו מוכנים לעשות כדי שזה ייאמר.

עו"ד גאלב סלאמנה | פעיל חברתי, מערך עוטף עצורים

אני עומד לפניכם היום מתוך זעם ועצב כשאני רואה את הבית שלנו עולה בלהבות של שנאה. אני מתנדב במערך עוטף עצורים. ויצא לי לעמוד בקו החזית, במקום שבו האלימות המשטרתית הכי קשה פוגשת את דרישות הצדק של המוחים.

אני רואה בעיניים שלי איך הכל מתפורר. ואני אומר לכם בדם לבי, ברגע שתקרוס מערכת המשפט, תפתחנה דלתות הגיהנום לאנרכיה שתבלע את כולנו ללא רחמים.

המראות שראינו השבוע בבית המשפט העליון בפתח האולם שרפו לי את הנשמה. ראיתי אנשים חסרי רסן שמאיימים על קודש הקודשים שלנו. ראיתי את מבצר הדמוקרטיה הופך לזירה של אלימות מזוקקת. איך הגענו לשפל כזה? איך הפך המקום אליו נושאים עיניים כשאין כבר לאן ללכת, למטרה להסתה, זה ביזיון לכל הדמוקרטיה בעולם!

המתקפה הזו היא סכין בגב של המדינה. מי שמרים יד על בית המשפט העליון, מרים יד על הביטחון של הילדים שלנו. אני זועק אליכם: בלי בית משפט חזק וזקוף, אנחנו מופקרים לחסדי האלימות!

ועל הצדק הבא אי אפשר לדבר בלי לצרוח את האמת מהאדמה. הקמת ועדת חקירה ממלכתית היא צו דמים מוסרי!!! זהו חוב שאי אפשר לכמת לאלפי הנרצחים! לגיבורים שחירפו נפשם! ולחטופים שסבלו ונרצחו! אנחנו חייבים את האמת הזו למשפחות שענייהן כבו מרוב בכי, ולאלו שאיבדו את עולמם!

אני מסרב לעמוד מנגד כשהבית שלי עולה בלהבות של שנאה! אני מסרב לשתוק כשאנשים מנסים לקבור את האמת עמוק באדמה יחד עם הנופלים שלנו!

החוסן שלנו נמדד עכשיו – לא בכוח הזרוע, אלא בעוצמה שבה נעמוד כולנו לצד הצדק, לצד החוק, ולצד האמת האחת והיחידה שאין בלתה!

אנחנו נמצאים ברגע של הכרעה. אנחנו יכולים לבחור להמשיך לדמם בנפרד, או לבחור לחיות יחד, ערבים ויהודים, כי כולנו ישראלים! יש שלום שאני מדבר עליו והוא לא שלום של טקסים, אלא שלום של בני אדם.

אל תהיו עצובים רק על מה שאיבדנו. תהיו עצובים על מה שאנחנו עלולים לאבד אם לא נתעורר! ואני מביטיח לכם, בסוף יבוא היום שנסתכל זה לזו בעיניים. ונראה את שותפות הגורל שהפכה לברית חיים.

אנחנו נעבור את זה!

אנחנו נבנה כאן חברה שראויה לכל ילדינו!

הלילה הוא ארוך, אבל השחר כבר מפציע. יחד, ורק יחד, אנחנו ננצח את הייאוש ונכתוב פרק חדש של תקווה!!!

השלום שאני חולם עליו הוא לא שלום של פוליטיקאים, הוא השלום שראיתי בעיניים שלכם ושל כל האנשים שאני פוגש ברחובות. זה השלום של הידיים המושטות. חבריי, אל תתנו לייאוש לנצח. אנחנו נעבור את זה! למרות שהלב שלנו אולי קרוע, אבל לב קרוע הוא לב פתוח. יחד, מתוך השברים, אנחנו נכתוב את הפרק הכי יפה בהיסטוריה שלנו. כי מעבר לכל השנאה, מעבר לכל הקריעות, הטוב ינצח את הרוע והצדק ינצח את השנאה.

אני מאמין בנו! בנו!

אני מאמין בשותפות הגורל שלנו. אני מאמין בחיים.

צילום: דנור אהרון | כפר סבא

צילום: רן דמבו | חיפה

דברי סיום

את **משואת "החברה והמדע"** בטקס הדלקת המשואות הישראלי-ליברלי-דמוקרטי, הדליקו הפעילה החברתית לקידום שותפות יהודית-ערבית סומיה בשיר ונשיא האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, פרופ' דוד הראל. נביא להלן את דבריהם.

סומיה בשיר | פעילה למען שותפות יהודית-ערבית, שוויון אזרחי, וקידום מעמד האישה בחברה הערבית; מייסדת של התנועה "אין לנו ארץ אחרת" ועמותת אינסאן; חברה בפורום ההנהגה של "עוגן לעתיד" ובמפלגת הדמוקרטים

אני סומיה בשיר, בת רשידה והשאם, משיאה משואה זו, לכבוד שלום! לכבוד עתיד טוב לכולם, לכבוד קדמה, לכבוד חיים משותפים וערבות הדדית שוויון וצדק וחופש הדת והאמונה במדינת ישראל.

ערב טוב, יש רגעים בהיסטוריה שבהם לא שואלים רק מה קרה אלא מי בחרנו להיות בתוכם. זה רגע כזה. אני עומדת כאן כאישה ערבייה-פלסטינית, אזרחית מדינת ישראל, לא כדי להסביר את עצמי, אלא כדי להיות. עם זהות שלמה שלא מתנצלת, כי קיום הוא לא בקשה - הוא עובדה.

יש מי שחוגגים עצמאות, ויש מי שנושאים אובדן; והעתיד שלנו יוכרע ביכולת שלנו לא למחוק אף אחד מהם. ואני מכירה את שני הקולות האלה מקרוב, לא מהכותרות, אלא מהחיים עצמם. כי מדינה חזקה לא מפחדת ממורכבות היא נבנית ממנה. עתיד לא נבנה ממחיקת הבדלים אלא מהאומץ לחיות איתם.

אני מדליקה משואה, לא על שלמות אלא על הדרך. על היכולת שלנו לא להיכנע לפחד, לא להתרגל לפילוג, ולא לוותר אחד על השני. ועל מדינה שמבניה שביטחון אמיתי נולד רק כשיש שוויון. כי בסוף הבחירה היא לא בין עבר לעתיד, אלא בין פחד לאומץ. ואם נבחר באומץ לא רק שנישאר כאן יחד, נבנה כאן מדינה שראויה לכולנו.

אנו קוראים גם בתוך התקפת הדמים הנערכת עלינו זה חודשים, לבני העם שלי הערבים תושבי מדינת ישראל להמשיך לשמור על שלום וליטול חלקם בבניין המדינה על יסוד אזרחות מלאה ושווה ועל יסוד נציגות מתאימה בכל מוסדותיה, הזמניים והקבועים.

לכבוד מדינת ישראל דמוקרטית וליברלית, מתחייבים לדמוקרטיה ולתפארת מדינת ישראל.

פרופ' דוד הראל | נשיא האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים

אני דוד הראל, בן לאהרן הרולד וג'ויס לבית פיש, משיא משואה זו לכבוד הקדמה, לכבוד המדע והרוח, לכבוד חינוך ותרבות עצמאיים, ולכבוד הצדק, החירות, והשוויון. כל זאת, כדי שנחיה במדינה עוצמתית ומתקדמת, דמוקרטית, ליברלית, ושוחרת שלום.

כמי שעלה ארצה מאנגליה כילד, בן למשפחה ששילבה מחקר אקדמי עם אמונה יהודית עמוקה וציונות אמת; כבוגר ישיבה תיכונית, וכמי שנלחם כמ"פ במלחמת יוה"כ באוקטובר שנת 73, ואשר החל מאוקטובר שנת 23 נלחמים שלושה מנכדיו בגזרות השונות; ובעיקר, כמי שזוכה כבר יובל שנים להימצא בטבורו של עולם המדע, בארץ ובעולם; מכל אלה למדתי על חשיבותה של העוצמה המדעית, הרוחנית והביטחונית של ישראל.

עוצמה זו, המסר שהיא מעבירה לעולם, ותרומתה המשמעותית לאנושות כולה, חייבים להישען על ערכי היסוד הליברליים והאוניברסליים של שוויון זכויות מלא, ושל חירות, צדק ושלום. לכן, על כל הדוגלים בערכים אלה לאחד כוחות כדי להיאבק בניסיונות הנואלים לקעקע אותם.

אין לנו זכות לעמוד מנגד, ולא נוכל לשתוק!

ציטוט ממגילת העצמאות:

"מדינת ישראל תהא פתוחה לעליה יהודית ולקבוצ גליות; תשקד על פתוח הארץ לטובת כל תושביה; תהא משתתת על יסודות החרות, הצדק והשלום לאור חזונו של נביאי ישראל."

אני מדליק משואה זו לכבוד מי שמעניקים בעבודתם לתושבי המדינה, על כל מגזריה, את הקדמה; ולכבוד הנאבקים למען ישראל יהודית, דמוקרטית וליברלית, שחיה בשלום מלא עם כל שכנותיה, ולתפארת מדינת ישראל!

צילום: אלון קורנברין | תל אביב

צילום: אלון קורנגרין | תל אביב

צילום: איילת אניסמן | חיפה

תודות

תודה לחברי המערכת:

איתי אטר, אוניברסיטת תל-אביב
אלון קורנגרין, אוניברסיטת בר-אילן
דורון כהן, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
יאיר שגיא, אוניברסיטת חיפה
צמרת ריקון, מכללת אורנים
רוני גבע, אוניברסיטת בר-אילן
רונית כהן-ספר, הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל
רות שרץ-שובל, מכון ויצמן

תודה לצלמים:

EC אי-סי, ELAN, www.eyesongaza.net,
אדיר סטופ, אורנה נאור, אורנה קופרמן,
איילת אניסמן, אלון בנקי, אלון קורנגרין,
גל מוסנזון, דנור אהרון, דניאל אורנשטיין,
הדס שניר, ורדית אלון קורפל, ידין גלעדי,
יורם שפירר, ליאור שגב, ליזי שאנן,
מירי פורת, מרסלו שניידמן, נעם אמיר,
נעם אמיר, צחי דברת, רוני שפירא,
רן דמבו, שני תמים

עורך חוברת זו: דורון כהן
עורך הסדרה: אלון קורנגרין
עריכה גרפית: רונית כהן-ספר

צילום: איילת אניסמן | באר שבע

בלי דמוקרטיה אין אקדמיה

